

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

1899

Na temelju članka 26. stavka 2. Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 149/09), ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O SUSTAVU POLJOPRIVREDNIH KNJIGOVODSTVENIH PODATAKA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju način i uvjeti provedbe Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka – Farm Accountancy Data Network (u daljnjem tekstu: FADN sustav), koji obuhvaća provedbu godišnjeg istraživanja o strukturi, proizvodnji, prihodima i rashodima poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: FADN istraživanje), tijela za uspostavu i nadzor FADN sustava, tijelo nadležno za organizaciju i stručnu provedbu FADN istraživanja te uvjeti za davanje anonimiziranih individualnih rezultata FADN istraživanja.

Članak 2.

U smislu ovoga Pravilnika pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *»Poljoprivredno gospodarstvo u FADN sustavu«* (u daljnjem tekstu: poljoprivredno gospodarstvo) je gospodarstvo koje ostvaruje dohodak u poljoprivrednoj djelatnosti, dobrovoljno sudjeluje u FADN sustavu i daje podatke koji se prikupljaju FADN istraživanjem.
2. *»FADN agencija«* je nacionalno tijelo za organizaciju i provedbu FADN istraživanja.
3. *»Reprezentativni uzorak«* je broj poljoprivrednih gospodarstava u FADN sustavu koji se utvrđuje statističkim metodama uzimajući u obzir kriterije propisane ovim pravilnikom.
4. *»Stratifikacija«* je statistička metoda raspoređivanja poljoprivrednih gospodarstava unutar područja FADN istraživanja u slojeve (stratume).
5. *»Standardni ekonomski rezultat«* (engl. Standard Output – u daljnjem tekstu: SO) predstavlja jediničnu novčanu vrijednost proizvodnje poljoprivrednog proizvoda izraženu u proizvođačkim cijenama na pragu gospodarstva, koje ne uključuju potpore i poreze. U biljnoj proizvodnji SO se odnosi na jedan hektar ili 100 m² u slučaju gljiva, a u stočarskoj proizvodnji se odnosi na grlo stoke, 100 kljunova peradi ili pčelinju zajednicu.

6. »Ukupni SO poljoprivrednog gospodarstva« je zbroj vrijednosti svih proizvodnji dobiven množenjem SO svake pojedine proizvodnje s odgovarajućim brojem jedinica proizvodnje.
7. »Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva« je ukupni SO poljoprivrednog gospodarstva izražen u eurima.
8. »Tipologija poljoprivrednih gospodarstava« jedinstvena je klasifikacija poljoprivrednih gospodarstava u Europskoj uniji.
9. »Ostale dohodovne aktivnosti na gospodarstvu« predstavljaju vrijednost prihoda ostvarenih obavljanjem ostalih aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu osim poljoprivrede, kao što su agroturizam, šumarstvo, uslužne djelatnosti i drugo.
10. »Nadležna tijela« su: ministarstvo nadležno za poljoprivredu u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i tijelo nadležno za FADN sustav pri Europskoj komisiji (u daljnjem tekstu: Europska komisija).
11. »Izveštaj za poljoprivredno gospodarstvo« je prikaz individualnih strukturnih, proizvodnih, ekonomskih i financijskih rezultata FADN istraživanja s komentarima i tumačenjima rezultata.
12. »Standardni rezultati poljoprivrednog gospodarstva« su tablični prikaz pokazatelja koji se izračunavaju za poljoprivredno gospodarstvo.
13. »Standardni rezultati FADN istraživanja« su skup statističkih podataka FADN istraživanja koji se periodički izračunavaju i objavljuju.
14. »Izvešće za Europsku komisiju« je skup kompjutorski obrađenih, sistematiziranih, kontroliranih i harmoniziranih podataka za svako poljoprivredno gospodarstvo u FADN sustavu koje se dostavlja Europskoj komisiji jednom godišnje, sukladno propisanoj metodologiji EU.

II. TIJELA UKLJUČENA U FADN SUSTAV

Članak 3.

(1) Ministarstvo je odgovorno za organizaciju i stručnu provedbu FADN sustava.

(2) U organizaciji i provedbi FADN sustava sudjeluju:

- poljoprivredna gospodarstva
- Hrvatska poljoprivredna komora
- Državni zavod za statistiku
- Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- knjigovodstveni uredi

- Nacionalni FADN odbor
- druge obrazovne, znanstvene i stručne institucije, upravna tijela i ustanove koje odredi Ministarstvo.

Tijelo za organizaciju i provedbu FADN istraživanja

Članak 4.

(1) Organizaciju i provedbu FADN istraživanja obavlja Hrvatska poljoprivredna komora (u daljnjem tekstu: FADN agencija).

(2) Poslovi i zadaće FADN agencije su:

- izrada plana organizacije i provedbe FADN istraživanja,
- izrada obrazaca i uputa za prikupljanje podataka u FADN istraživanju,
- izrada plana odabira poljoprivrednih gospodarstava u uzorak za FADN istraživanje (u daljnjem tekstu: selekcijski plan) i njegova dostava Europskoj komisiji,
- prikupljanje podataka na reprezentativnom uzorku poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu: FADN uzorak),
- sklapanje ugovora s odabranim poljoprivrednim gospodarstvima i knjigovodstvenim uredima,
- isplata naknada poljoprivrednim gospodarstvima,
- obrada i kontrola podataka FADN istraživanja,
- ustroj i vođenje baze podataka FADN sustava,
- izrada i dostava izvješća za Europsku komisiju,
- izrada individualnih izvještaja za poljoprivredna gospodarstva,
- izračun standardnih rezultata poljoprivrednog gospodarstva i standardnih rezultata FADN istraživanja,
- izrada izvještaja o provedbi FADN istraživanja, uključujući i njegove rezultate u zbirnom obliku.

Tijelo za nadzor FADN sustava

Članak 5.

(1) Nadzor nad FADN sustavom provodi Nacionalni FADN odbor (u daljnjem tekstu: FADN odbor), kojeg imenuje ministar.

(2) FADN obor čine predstavnici:

- Ministarstva, 3 člana, od kojih je jedan predsjednik, a jedan tajnik odbora,
- Hrvatske poljoprivredne komore, 2 člana,
- Državnog zavoda za statistiku, 1 član,
- Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1 član.

(3) Zadaće FADN odbora su:

- odobravanje selekcijskog plana,
- prihvatanje izvješća o provedbi selekcijskog plana,
- izvještavanje Ministarstva o nepravilnostima unutar FADN sustava,
- razmatranje drugih pitanja vezanih uz provedbu FADN sustava.

III. METODOLOGIJA FADN ISTRAŽIVANJA

Područje FADN istraživanja

Članak 6.

(1) Područje FADN istraživanja, okvir za primjenu tipologije i klasifikaciju poljoprivrednih gospodarstava definira Državni zavod za statistiku na temelju istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava i pragu ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva.

(2) Kriteriji za klasifikaciju poljoprivrednih gospodarstava su: ekonomska veličina, tip poljoprivredne proizvodnje i regionalna pripadnost.

(3) Tip poljoprivredne proizvodnje određuje se na temelju udjela pojedinih SO-a različitih proizvodnih aktivnosti u odnosu na ukupni SO poljoprivrednog gospodarstva.

(4) Tipovi poljoprivredne proizvodnje su:

- opći,
- glavni,
- posebni.

(5) Područje FADN istraživanja uključuje poljoprivredna gospodarstva čija je ekonomska veličina jednaka ili veća od praga koji odgovara donjoj granici razreda ekonomske veličine, izraženog u eurima.

(6) Primjenom selekcijskog plana na područje FADN istraživanja vrši se odabir poljoprivrednih gospodarstava u FADN uzorak.

(7) Klasifikacija poljoprivrednih gospodarstava s obzirom na tip poljoprivredne proizvodnje i razrede ekonomske veličine je određena u Dodatku I. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

Selekcijski plan

Članak 7.

(1) Selekcijski plan predstavlja podjelu poljoprivrednih gospodarstava unutar područja FADN istraživanja prema tipovima poljoprivredne proizvodnje i razredima ekonomske veličine definiranim u tipologiji poljoprivrednih gospodarstava.

(2) Selekcijski plan sadržava podatke o statističkim referentnim izvorima, postupke za stratifikaciju područja FADN istraživanja u skladu s regionalnim jedinicama, tipovima proizvodnje i razredima ekonomske veličine, postupke za određivanje broja poljoprivrednih gospodarstava koja će biti odabrana za svaki stratum i njihov odabir.

(3) Selekcijski plan poljoprivrednih gospodarstava mora osigurati reprezentativnost poljoprivrednih gospodarstava u FADN uzorku.

(4) Selekcijski plan provodi FADN agencija.

Obuhvat FADN istraživanja

Članak 8.

(1) FADN istraživanje provodi se svake godine na FADN uzorku prema planu provedbe FADN istraživanja.

Sadržaj FADN istraživanja

Članak 9.

(1) FADN istraživanjem prikupljaju se sljedeći strukturni, proizvodni, ekonomski i financijski podaci:

- opći podaci o poljoprivrednom gospodarstvu,
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu ili najmu,
- objekti, trajni nasadi, mehanizacija i oprema,
- broj i vrijednost stoke,
- biljna proizvodnja, proizvodi prerade i nedovršena proizvodnja,
- stočarska proizvodnja,
- ostale dohodovne aktivnosti,
- troškovi,

- potpore, odštete i ostala prava,
- krediti i ostala zaduženja,
- novčani tijekovi.

(2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka odnose se na računovodstvenu godinu koja prethodi FADN istraživanju.

(3) Detaljni sadržaj FADN istraživanja naveden je u Dodatku II. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

IV. ULOGA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

Članak 10.

(1) FADN agencija sklapa ugovor s poljoprivrednim gospodarstvom o sudjelovanju u FADN istraživanju, u kojem se ono obvezuje na davanje točnih podataka i poštivanje rokova dostave podataka.

(2) Poljoprivrednom gospodarstvu koje ispuni obveze iz ugovora pripada novčana naknada, sukladno sredstvima osiguranim u Državnom proračunu.

(3) Ministar donosi odluku o visini novčane naknade iz stavka 2. ovoga članka.

V. SIGURNOST INDIVIDUALNIH PODATAKA

Članak 11.

(1) Individualni podaci prikupljeni FADN istraživanjem i individualni rezultati ne mogu se koristiti za potrebe oporezivanja ili u druge svrhe koje nisu određene odredbama ovog pravilnika.

(2) Tijela i osobe uključene u provedbu FADN sustava ne mogu odavati bilo koje individualne podatke i rezultate iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Javni znanstveni instituti, visoka učilišta i njihove sastavnice (u daljnjem tekstu: znanstveno-obrazovne ustanove) mogu zatražiti anonimizirane individualne rezultate FADN istraživanja, pod uvjetom da podnesu zahtjev FADN agenciji u pisanom obliku u kojem će obrazložiti namjenu uporabe podataka i točno specificirati oblik, format i vrstu traženih podataka.

(4) Na prijedlog FADN agencije, ministarstvo odlučuje o opravdanosti zahtjeva i u slučaju pozitivnog rješenja sklapa ugovor sa znanstveno-obrazovnom ustanovom.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

(1) Do pune uspostave FADN sustava, FADN agencija organizira i provodi FADN istraživanje na pilot uzorku poljoprivrednih gospodarstava.

(2) Puna uspostava FADN sustava provodi se u godini stupanja u punopravno članstvo u EU.

Članak 13.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o uspostavi i provedbi Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (»Narodne novine«, br. 46/08).

Članak 14.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 023-01/09-01/541

Urbroj: 525-05-1-0217/11-9

Zagreb, 12. srpnja 2011.

Potpredsjednik
Vlade
Republike
Hrvatske i
ministar
poljoprivrede,
ribarstva i
ruralnog razvoja
Petar
Čobanković, v. r.

DODATAK I.

KLASIFIKACIJA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA PREMA TIPU PROIZVODNJE I RAZREDIMA EKONOMSKE VELIČINE

A. TIPOVI POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

Specijalizirana poljoprivredna gospodarstva – biljna proizvodnja

Opći tip poljoprivredne proizvodnje	Glavni tip poljoprivredne proizvodnje	Posebni tip poljoprivredne proizvodnje
1. Biljna proizvodnja – ratarstvo	15. Uzgoj žitarica, uljarica i proteinskih usjeva 16. Uzgoj različitih biljnih usjeva na oranicama	151. Uzgoj žitarica, uljarica i proteinskih usjeva 152. Uzgoj riže 153. Kombinirani uzgoj žitarica,

		<ul style="list-style-type: none"> uljarica i proteinskih usjeva 161. Uzgoj korjenastih usjeva 162. Kombinirani uzgoj žitarica, uljarica, proteinskih i korjenastih usjeva 163. Uzgoj povrća na oranicama 164. Uzgoj duhana 165. Uzgoj pamuka 166. Kombinacija ostalih ratarskih usjeva
2. Biljna proizvodnja – povrćarstvo, cvjećarstvo i ukrasno bilje	<ul style="list-style-type: none"> 21. Uzgoj povrća, cvijeća i ukrasnog bilja u zaštićenim prostorima 22. Uzgoj povrća, cvijeća i ukrasnog bilja na otvorenom 23. Gljivarstvo i rasadničarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> 211. Uzgoj povrća u zaštićenim prostorima 212. Uzgoj cvijeća i ukrasnog bilja u zaštićenim prostorima 213. Kombinirani uzgoj povrća, cvijeća i ukrasnog bilja u zaštićenim prostorima 221. Uzgoj povrća na otvorenom 222. Uzgoj cvijeća i ukrasnog bilja na otvorenom 223. Kombinirani uzgoj povrća, cvijeća i ukrasnog bilja na otvorenom 231. Uzgoj gljiva 232. Uzgoj sjemena i sadnog materijala 233. Ostale biljne vrste
3. Biljna proizvodnja – trajni nasadi	<ul style="list-style-type: none"> 35. Vinogradarstvo i vinarstvo 36. Voćarstvo i uzgoj agruma 37. Maslinarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> 351. Proizvodnja kvalitetnih vina 352. Proizvodnja stolnih vina 353. Uzgoj stolnog grožđa

	38. Različite vrste trajnih nasada	354. Ostalo 361. Proizvodnja voća (osim agruma, tropskog i orašastog voća) 362. Proizvodnja agruma 363. Proizvodnja lupinastog voća 364. Proizvodnja tropskog voća 365. Kombinirana proizvodnja različitih voćnih vrsta 370. Maslinarstvo 380. Različite vrste trajnih nasada
--	------------------------------------	--

Specijalizirana poljoprivredna gospodarstva – stočarska proizvodnja

Opći tip poljoprivredne proizvodnje	Glavni tip poljoprivredne proizvodnje	Posebni tip poljoprivredne proizvodnje
4. Stočarstvo – govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo	45. Mliječna goveda 46. Uzgoj i tov goveda 47. Govedarstvo – kombinirano 48. Ovce i koze	450. Mliječna goveda 460. Uzgoj i tov goveda 470. Govedarstvo – kombinirano 481. Ovčarstvo 482. Kombinacija govedarstva i ovčarstva 483. Kozarstvo 484. Ostala stoka za ispašu
5. Stočarstvo – svinjogojstvo i peradarstvo	51. Svinjogojstvo 52. Peradarstvo 53. Kombinirana proizvodnja peradi i svinja	511. Uzgoj svinja 512. Tov svinja 513. Uzgoj i tov svinja 521. Proizvodnja jaja

		522. Proizvodnja mesa od peradi
		523. Proizvodnja jaja i mesa od peradi
		530. Kombinirana proizvodnja peradi i svinja

Mješovita poljoprivredna gospodarstva

Opći tip poljoprivredne proizvodnje	Glavni tip poljoprivredne proizvodnje	Posebni tip poljoprivredne proizvodnje
6. Biljna proizvodnja – mješovito	61. Biljna proizvodnja – mješovito	611. Kombinacija povrtnih i voćnih kultura 612. Kombinacija povrtnih i ratarskih kultura 613. Kombinacija ratarskih kultura i vinogradarstva 614. Kombinacija ratarskih i voćnih kultura 615. Mješoviti usjevi uglavnom ratarskih kultura 616. Ostali mješoviti usjevi
7. Stočarstvo – mješovito	73. Stočarstvo – mješovito, uglavnom goveda, ovce i koze 74. Stočarstvo – mješovito, uglavnom svinje i perad	731. Proizvodnja mlijeka – kombinirano 732. Proizvodnja mesa – kombinirano 741. Kombinirano – svinje, perad uz držanje goveda, ovaca i koza za proizvodnju mlijeka 742. Kombinirano – svinje, perad uz držanje goveda, ovaca i koza za proizvodnju mesa
8. Biljna proizvodnja i stočarstvo – mješovito	83. Ratarski usjevi uz držanje goveda, ovaca i koza 84. Različiti usjevi uz stočarstvo	831. Ratarski usjevi uz proizvodnju mlijeka 832. Proizvodnja mlijeka uz ratarske usjeve

		833. Ratarski usjevi uz proizvodnju mesa 834. Proizvodnja mesa uz ratarske usjeve 841. Ratarski usjevi uz držanje svinja i peradi 842. Voćarstvo, vinogradarstvo i maslinarstvo uz držanje goveda, ovaca i koza 843. Pčelarstvo 844. Ostali biljni usjevi uz stočarstvo
9. Neklasificirana gospodarstva	90. Neklasificirana gospodarstva	900. Neklasificirana gospodarstva

B. RAZREDI EKONOMSKE VELIČINE POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

Poljoprivredna gospodarstva razvrstavaju se u razrede ekonomske veličine čije su granice određene graničnim vrijednostima prikazanim u tablici.

Razredi	Granične vrijednosti (u eurima)
I	manje od 2 000 EUR
II	od 2 000 do manje od 4 000 EUR
III	od 4 000 do manje od 8 000 EUR
IV	od 8 000 do manje od 15 000 EUR
V	od 15 000 do manje od 25 000 EUR
VI	od 25 000 do manje od 50 000 EUR
VII	od 50 000 do manje od 100 000 EUR
VIII	od 100 000 do manje od 250 000 EUR
IX	od 250 000 do manje od 500 000 EUR
X	od 500 000 do manje od 750 000 EUR

XI	od 750 000 do manje od 1 000 000 EUR
XII	od 1 000 000 do manje od 1 500 000 EUR
XIII	od 1 500 000 do manje od 3 000 000 EUR
XIV	jednako ili veće od 3 000 000 EUR

DODATAK II.

SADRŽAJ FADN ISTRAŽIVANJA

A. OPĆE INFORMACIJE O GOSPODARSTVU

Broj zaglavlja i opis	Serijski broj
1. Oznaka poljoprivrednog gospodarstva	1
– regija	2
– podregija	3
– redni broj poljoprivrednog gospodarstva	
2. Informacije o računalnom zapisu i knjigovodstvenom uredu	6
– broj 10-podatkovnih skupina	17
– broj knjigovodstvenog ureda	
3. Organizacijski oblik gospodarstva	18
4. Težinski koeficijenti gospodarstva	20
5. Lokacija gospodarstva	31
6. Kategorija gospodarstva	32
– ekološka proizvodnja	33
– tip poljoprivredne proizvodnje na početku	34
– tip poljoprivredne proizvodnje na kraju	35
– razred ekonomske veličine na početku	36
– razred ekonomske veličine na kraju	
7. Datumi	37

– datum završetka računovodstvene godine	38
– datum izrade izvješća za poljoprivredna gospodarstva	
8. Područje s težim uvjetima gospodarenja	39
9. Ostali podaci vezano uz gospodarstvo	40
– navodnjavana korištena poljoprivredna površina (KPP)	41
– nadmorska visina	42
– dani ispaše na pašnjacima koji nisu uključeni u KPP	43
– ukupna površina pod zaštićenim prostorima,	46
– ostale dohodovne aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu	

1. Oznaka poljoprivrednog gospodarstva

Svakom se poljoprivrednom gospodarstvu prilikom prvog odabira u FADN istraživanje dodjeljuje oznaka, koju gospodarstvo trajno zadržava. Broj koji se jednom dodijeli nikada se ne dodjeljuje nekom drugom gospodarstvu. Međutim, kada na gospodarstvu dođe do bitne promjene, a posebno kada je ta promjena posljedica podjele u dva odvojena gospodarstva ili udruživanja s drugim gospodarstvom, može ga se smatrati novim gospodarstvom. U tom slučaju dodjeljuje mu se novi broj. Promjena tipa proizvodnje na gospodarstvu ne zahtijeva dodjelu novoga broja. Ukoliko dođe do zamjene s nekim drugim gospodarstvom u FADN istraživanju ako gospodarstvo zadrži svoj broj (npr. kod nove regionalne podjele), broj se mora promijeniti. Tablica u kojoj su usporedno prikazani stari i novi brojevi dostavlja se Europskoj komisiji.

Oznaka poljoprivrednog gospodarstva sastoji se od tri skupine podataka, kako slijedi:

Serijski broj 1 – Regija: dodjeljuje se kodna oznaka regije

Serijski broj 2 – Podregija: dodjeljuje se oznaka poštanskog broja.

Podjela odabranih dijelova područja mora se zasnivati na zajedničkom sustavu klasifikacije regija, koja se označava kao nomenklatura područnih statističkih jedinica (NUTS) koju je utvrdio Državni zavod za statistiku.

Serijski broj 3 – Redni broj poljoprivrednog gospodarstva pod kojim je uključen u FADN istraživanje.

2. Informacije o računalnim zapisima

Serijski broj 6

Podaci koji čine prvih pet znamenki serijskih brojeva čine oznaku gospodarstva, a ponavljaju se na vrhu svakoga zapisa. Šesta znamenka gospodarstva predstavlja broj nedjeljivih skupina od 10 podataka.

3. Organizacijski oblik gospodarstva

Serijski broj 18: Organizacijski oblik gospodarstva označava se odgovarajućim kodnim brojem:

1. = Poljoprivredno gospodarstvo – OPG izvan poreznog sustava.
2. = Poljoprivredno gospodarstvo – OPG u poreznom sustavu.
3. = Poljoprivredno gospodarstvo – obrt
4. = Poljoprivredno gospodarstvo – trgovačko društvo
5. = Zadruga ili udruga

4. Težinski koeficijenti gospodarstva

Serijski broj 20: Težinske koeficijente poljoprivrednih gospodarstava izračunava Državni zavod za statistiku. Vrijednosti se iskazuju na dvije decimale.

5. Lokacija gospodarstva

Serijski broj 31: Dodijeljeni broj je broj osnovne zemljopisne cjeline (šifra općine) u kojoj je gospodarstvo smješteno.

6. Kategorija gospodarstva

Serijski broj 32: Ekološka proizvodnja: naznaka primjenjuje li gospodarstvo ekološke metode proizvodnje. Koriste se sljedeće kodne oznake:

1. = gospodarstvo ne primjenjuje ekološke metode proizvodnje;
2. = gospodarstvo primjenjuje isključivo ekološke metode proizvodnje;
3. = gospodarstvo se preusmjerava na ekološku proizvodnju ili primjenjuje uz ekološke, i druge metode proizvodnje.

Serijski broj 33: Kodna oznaka tipa proizvodnje na početku računovodstvene godine.

Serijski broj 34: Kodna oznaka tipa proizvodnje na osnovi knjigovodstvenih podataka za dotičnu računovodstvenu godinu.

Serijski broj 35: Kodna oznaka razreda ekonomske veličine na početku računovodstvene godine.

Serijski broj 36: Kodna oznaka razreda ekonomske veličine na osnovi knjigovodstvenih podataka za dotičnu računovodstvenu godinu.

7. Datumi

Serijski broj 37: Datum zatvaranja računovodstvene godine.

Serijski broj 38: Datum izrade izvješća za poljoprivredna gospodarstva.

8. Područje s težim uvjetima gospodarenja

Serijski broj 39: Mora se naznačiti je li veći dio korištene poljoprivredne površine (KPP) gospodarstva smješten na području s težim uvjetima gospodarenja. Koriste se sljedeći kodni brojevi:

1. = veći dio KPP-a gospodarstva ne pripada području s težim uvjetima gospodarenja,
2. = veći dio KPP-a gospodarstva smješten je na području s težim uvjetima gospodarenja, ali izvan brdsko-planinskih područja,
3. = veći dio KPP-a gospodarstva smješten je na području s težim uvjetima gospodarenja, uključujući i brdsko-planinska područja.

9. Ostali podaci vezano uz gospodarstvo

Serijski broj 40: Navodnjavana KPP

Korištena poljoprivredna površina (osim zaštićenih prostora) koja se navodnjava tijekom godine s fiksnom ili pokretnom opremom, bez obzira na korišteni postupak (raspršivači, preplavljivanje).

Serijski broj 41: Nadmorska visina

Nadmorska se visina označava odgovarajućim kodnim brojem:

1. = veći dio gospodarstva je na < 300 m n/v;
2. = veći dio gospodarstva je između 300 i 600 m n/v;
3. = veći dio gospodarstva je na > 600 m n/v;
4. = nema podataka.

Serijski broj 42: Dani ispaše na pašnjacima koji nisu uključeni u KPP

Broj dana ispaše uvjetnih grla (UG) tijekom kojih je stoka s gospodarstva pasla na zemljištu koje nije uključeno u KPP.

Dan ispaše UG-a je jedinica koja odgovara jednom danu ispaše jedne mliječne krave ili jednog goveda ili jednoga konja starijih od dvije godine. Dane ispaše za goveda i konje do

dvije godine starosti, te za koze i ovce pretvara se u dane ispaše po UG-u primjenom koeficijenta 0,5; 0,2 odnosno 0,15.

Serijski broj 43: Ukupna površina pod zaštićenim prostorima

Ukupna površina pod zaštićenim prostorima na kojima se u načelu mogu uzgajati kulture s kodom proizvodnje 5., tj. kulture 138., 141. i 156. kao i kulture 139., 143., 285. i 157. Izražava se u arima.

»Zaštićeni prostori« su staklenici, stalna klijališta i pristupačni tuneli, zvana ili drugi prenosivi okviri (opis definicija za kulture 138., 141. i 156. u tablici K).

»Ukupna površina« predstavlja ukupnu površinu zaštićenih prostora, bez obzira na njeno korištenje (uključujući i staze). Za «višeekatne» staklenike površina zemljišta se računa samo jednom.

Serijski broj 46: Ostale dohodovne aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu

Izražene su kao postotni udio prihoda ostvarenih tim aktivnostima u odnosu na ukupni prihod poljoprivrednog gospodarstva.

Koriste se sljedeće kodne oznake:

1. = $\geq 0\%$ do $\leq 10\%$

2. = $> 10\%$ do $\leq 50\%$

3. = $> 50\%$ do $< 100\%$

B. VRSTA VLASNIŠTVA KPP-a

Broj zaglavlja i opis	Serijski broj
10. KPP u vlasništvu	48
11. KPP u zakupu	49
12. KPP u napolici	50

Zemljište gospodarstava koje zajednički vode dva ili više vlasnika potrebno je unijeti kao: u posjedu vlasnika, zakupljeno ili u napolici ovisno o ugovoru na snazi među ugovornim stranama.

10. KPP u vlasništvu

Serijski broj 48: Korištena poljoprivredna površina gospodarstva su površine (obrađive oranice, travnjaci i intenzivni pašnjaci, trajni nasadi) koje obrađuje osoba koja je njezin vlasnik, doživotni korisnik ili zakupac. Uključuje iznajmljeno zemljište pripremljeno za sjetvu (šifra 149.).

11. KPP u zakupu

Serijski broj 49: Korištena poljoprivredna površina gospodarstva (obrađive oranice, travnjaci i intenzivni pašnjaci, trajni nasadi) su površine koje obrađuje osoba koja nije njezin vlasnik, doživotni korisnik ili zakupac, koja drži nasljedni zakup na određenoj površini (najam se plaća u gotovini i/ili u naravi, u pravilu je unaprijed utvrđen i obično ne varira ovisno o rezultatima prinosa) i/ili korištena poljoprivredna površina koja se koristi pod sličnim uvjetima zakupa.

Zakupljena površina ne uključuje zemljište na kojoj je urod kupljen kao usjev prije žetve. Iznosi plaćeni za kupnju usjeva na polju prije žetve moraju se iskazati u tablici F u zaglavljima 65. do 67. (kupljena hrana za životinje) u slučaju travnjaka ili uroda stočne hrane te u zaglavlju 76. (ostali troškovi biljne proizvodnje) u slučaju utrživih usjeva (proizvoda koji se obično stavljaju na tržište). Utrživi usjevi kupljeni kao urod na polju prije žetve navode se bez navođenja dotičnoga područja (opis uputa vezano uz površinu u stupcu 4. tablica K).

Zemljište u zakupu na manje od godinu dana tretira se na sličan način kao zemljište s kojega je kupljen urod na polju prije žetve.

12. KPP u napolici

Serijski broj 50: Korištena poljoprivredna površina (obrađive oranice, travnjaci i intenzivni pašnjaci, trajni nasadi) koju zajedno obrađuju davatelj zemljišta i napoličar na osnovi ugovora, odnosno dijeljenje prinosa između vlasnika i napoličara, oblik davanja zemlje u zakup, obrade zemljišta ili ubiranja ljetine ili plodova.

C. RADNA SNAGA

Broj zaglavlja i opis	Poslovi	Go- dina rođe- nja	Broj god. jed. rada	Rad godiš- nji (h)
	(1)	(2)	(3)	(4)
A. Redovna neplaćena radna snaga				
13. Nositelj/upravitelj	51	52	53	54
	55	56	57	58
16. Supružnik nositelja	71	-	72	73
17. Ostali	74	-	75	76
B. 18. Povremena i sezonska ne- plaćena radna snaga		-	-	77
C. Redovna plaćena radna snaga	-			
19. Nositelj/upravitelj	-	78	79	80
20. Ostali	-	-	81	82
D. 21. Povremena plaćena radna snaga		-	-	83

Radnom se snagom smatraju sve osobe koje su bile uključene u rad na poljoprivrednom gospodarstvu tijekom računovodstvene godine. Međutim, to ne obuhvaća osobe koje su taj rad obavile u ime druge osobe ili poduzeća (ugovorni rad u poljoprivredi, čiji se troškovi iskazuju u zaglavlju 60. »Ugovorni rad i najam mehanizacije«).

U slučaju uzajamne ispomoći među gospodarstvima, kada se ta pomoć sastoji od razmjene u načelu istovrsnog rada, vrijeme koje radna snaga gospodarstva radi i pripadajuće nadnice navode se u izvješću gospodarstva.

Ponekad se primljena pomoć nadoknađuje na neki drugi način (npr. primljena pomoć u obliku rada kompenzira se davanjem mehanizacije na raspolaganje). Ako je razmjena usluga ograničenoga opsega, uključuje se npr. u troškove davanja mehanizacije na raspolaganje. U iznimnim slučajevima, kada je razmjena usluga većih razmjera, postupa se na jedan od sljedećih načina:

(a) pomoć primljena u obliku rada kompenzira se nekom drugom uslugom (npr. davanjem na raspolaganje mehanizacije). U ovom slučaju, primljeni rad iskazuje se kao plaćeni rad na gospodarstvu (zaglavlja 20. do 21., ovisno o tome je li radna snaga u redovitom radnom odnosu na gospodarstvu ili nije); vrijednost pružene pomoći iskazuje se kao proizvodnja u odgovarajućoj rubrici (u ovom primjeru, zaglavlju 177. »Ugovorni rad za druge, uključujući najam mehanizacije«) i kao troškovi (u zaglavlju 59. »Nadnice i socijalna davanja«);

(b) pomoć pružena u obliku rada kompenzira se uslugom druge vrste (npr. davanjem na raspolaganje mehanizacije). U ovom slučaju, obavljeni rad i pripadajuće nadnice ne uzimaju se u obzir; vrijednost primljene usluge iskazuje se kao ulaz u odgovarajućem zaglavlju (u ovom primjeru, u zaglavlju 60. »Ugovorni rad i najam mehanizacije«).

Razlikuju se sljedeće kategorije radne snage:

A. Redovna neplaćena radna snaga

Neplaćena radna snaga ili radna snaga koja prima manju naknadu (u gotovini ili naravi) od iznosa koji se obično plaća za pružene usluge (takvo plaćanje se ne iskazuje u troškovima gospodarstva) i koja je tijekom računovodstvene godine sudjelovala (izvan uobičajenih praznika) najmanje jedan cijeli dan svakog tjedna u radu gospodarstva.

Osoba koja je redovito zaposlena, ali koja je iz posebnih razloga bila zaposlena na gospodarstvu samo ograničeno vrijeme u računovodstvenoj godini, također se iskazuje kao redovita radna snaga (za broj stvarno odrađenih sati).

Mogu nastupiti sljedeći ili slični slučajevi:

(a) posebni uvjeti proizvodnje na gospodarstvu zbog čega nije potrebna radna snaga tijekom cijele godine: npr. na gospodarstvima s maslinicima ili vinogradima, te gospodarstvima koja se bave sezonskim tovom stoke ili proizvodnjom voća i povrća na otvorenom;

(b) izostanak s posla, osim uobičajenog godišnjeg odmora, npr. vojna obveza, bolest, nesreća, porođiljni dopust, produženi dopust, itd.;

(c) početak ili završetak radnog odnosa na gospodarstvu;

(d) potpuni prestanak rada gospodarstva zbog nepredvidivih razloga (poplava, požar, itd.).

Iskazuju se sljedeće potkategorije:

13. Nositelj/upravitelj

Osoba koja preuzima materijalnu i pravnu odgovornost za gospodarstvo i svakodnevno njime upravlja. U slučaju napolice, napoličar se iskazuje kao vlasnik/upravitelj.

16. Supružnik nositelja

17. Ostala redovna neplaćena radna snaga

Redovna neplaćena radna snaga koja nije obuhvaćena u prethodnim zaglavljima. Uključuje također predradnike i pomoćne upravitelje koji su odgovorni za pojedine dijelove gospodarstva.

B. 18. Povremena i sezonska neplaćena radna snaga

Neplaćena radna snaga koja nije redovno radila na gospodarstvu tijekom računovodstvene godine zbraja se u ovom zaglavlju.

C. Redovna plaćena radna snaga

Radna snaga koja prima uobičajenu nadnicu (u gotovini ili naravi) za pružene usluge i koja je tijekom obračunske godine (osim uobičajenih praznika) radila na gospodarstvu najmanje jedan cijeli dan svakoga tjedna.

Iskazuju se sljedeće potkategorije:

19. Nositelj/upravitelj

Osoba koja prima osobni dohodak i svakodnevno upravlja gospodarstvom.

20. Ostali

Sva redovna plaćena radna snaga (osim plaćenog nositelja/upravitelja gospodarstva) zbraja se u ovom zaglavlju. Uključuje također predradnike i pomoćne upravitelje koji su odgovorni za pojedine dijelove gospodarstva.

D. 21. Povremena plaćena radna snaga

Plaćena radna snaga koja nije redovno radila na gospodarstvu tijekom računovodstvene godine (uključujući i radnike na normu) zbraja se u ovom zaglavlju.

OPIS STUPACA U TABLICI C

Vrsta rada (oznaka) (stupac 1., pozicije 51. i 55.)

Vrsta rada se iskazuje kodnim brojem, tj: 1. = nositelj/upravitelj;

Ako posao obavlja više osoba (npr. dva brata, otac i sin, itd.) svaka od njih se navodi u nizu prema odgovornosti koju snosi; u slučaju da imaju jednaku odgovornost, onda se navode u

nizu prema starosti. Tako se podaci o osobi koja preuzima najveću odgovornost iskazuju na pozicijama 51. do 54.; o osobama koje slijede po odgovornosti na pozicijama 55. do 58., itd.

Broj osoba (stupac 1., pozicije 71. i 74.)

Potrebno je naznačiti supružnika i broj osoba u kategoriji »Ostala redovna neplaćena radna snaga«.

Godina rođenja (stupac 2.)

Godina rođenja unosi se samo za nositelja/upravitelja ili više njih (u zaglavljima 13., 16. i 19.) uz naznaku dvije znamenke za godinu.

Ukupna radna snaga: broj godišnjih jedinica rada (stupac 3.)

Redovno zaposlena radna snaga preračunava se u godišnje jedinice rada (engl. Annual Work Unit – AWU). Jedna godišnja jedinica rada odgovara jednoj osobi koja radi puno radno vrijeme na gospodarstvu i iznosi 1.800. Za jednu osobu ne može se navesti više od ekvivalenta jedne radne jedinice, čak ako njezino stvarno radno vrijeme prelazi normu. Osoba koja ne radi cijele godine na gospodarstvu predstavlja se dijelom »godišnje jedinice«. »Godišnja jedinica rada« za pojedinu osobu dobije se dijeljenjem njegovog stvarno odrađenog godišnjeg radnog vremena s uobičajenim godišnjim radnim vremenom radnika zaposlenog puno radno vrijeme.

U slučaju radne snage sa smanjenom radnom sposobnosti godišnja jedinica rada se smanjuje razmjerno s njihovom sposobnosti.

Odrađeno vrijeme (stupac 4.)

Odrađeno vrijeme iskazuje se u satima i odnosi se na vrijeme stvarno odrađeno na gospodarstvu. U slučaju radne snage sa smanjenom radnom sposobnosti odrađeno vrijeme se smanjuje razmjerno s njihovom sposobnosti.

Vrijeme koje odradi radna snaga na normi određuje se dijeljenjem ukupnoga iznosa plaćenog za rad s nadnicom po satu radnika zaposlenog na vremenskoj osnovi.

Rad na poljoprivrednom gospodarstvu

Rad na gospodarstvu obuhvaća sve organizacijske, nadzorne i izvršne poslove, kako manualne tako i administrativne, obavljene u vezi s uobičajenim radovima na gospodarstvu, a obuhvaća:

- organizaciju i upravljanje financijama (kupnja i prodaja, knjigovodstvo, itd.),
- rad na obradivim površinama (oranje, sjetva, žetva, održavanje voćnjaka, itd.),
- uzgoj stoke (priprema stočne hrane, hranidba stoke, mužnja, timarenje stoke, itd.),
- pripremu proizvoda za tržište, skladištenje i preradu na gospodarstvu,

- održavanje objekata, mehanizacije, opreme, živica, jaraka, itd.,
- prijevoz za gospodarstvo koji obavlja radna snaga na gospodarstvu,
- ostale poslove u izravnoj vezi s radovima na gospodarstvu,
- šumarske radove u šumama i na šumskom zemljištu koje pripadaju poljoprivrednom dobru,
- radove vezane uz turizam (održavanje kampova, sportskih terena i igrališta, objekata za jahanje, iznajmljivanje seoskih kućica, itd.), kada su u vezi ili se preklapaju s radom na gospodarstvu do te mjere da je praktički nemoguće odvojiti turističke aktivnosti od uobičajenih poljoprivrednih radova na gospodarstvu (u tom slučaju zarade i uložena sredstva vezani uz turizam iskazuju se pod proizvodi (u zaglavlju 179., odnosno izdaci gospodarstva),
- ugovoreni rad za druge ukoliko je povremen i obavljen opremom gospodarstva (plaćanje za njega uzima se u obzir u proizvodnji gospodarstva).

U radovima gospodarstva nisu obuhvaćeni:

- rad na stvaranju dugotrajne materijalne imovine (izgradnja ili veći popravci objekata ili mehanizacije, podizanje voćnjaka, rušenje objekata, rušenje voćnih stabala, itd.),
- rad za domaćinstvo nositelja ili upravitelja.

D. BROJ I VRIJEDNOST STOKE

Broj zaglavlja i opis	Početno stanje		Završno stanje		Prosječan broj
	broj	vrijednost	broj	vrijednost	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Kopitari	86	87	88	89	90
23. Telad za tov	91	92	93	94	95
24. Ostala telad do 1 godine starosti	96	97	98	99	100
25. Junad između 1 i 2 godine	101	102	103	104	105
26. Junice između 1 i 2 godine	106	107	108	109	110
27. Junad od 2 i više godina	111	112	113	114	115
28. Rasplodne junice	116	117	118	119	120
29. Junice za tov	121	122	123	124	125
30. Mliječne krave	126	127	128	129	130

31. Izlučene mliječne krave	131	132	133	134	135
32. Ostale krave	136	137	138	139	140
33. Pčele	141	142	143	144	145
34. Kunići, rasplodne ženke	146	147	148	149	150
38. Rasplodne koze	166	167	168	169	170
39. Ostale koze	171	172	173	174	175
40. Rasplodne ovce	176	177	178	179	180
41. Ostale ovce	181	182	183	184	185
43. Prasad	191	192	193	194	195
44. Rasplodne krmače	196	197	198	199	200
45. Svinje za tov	201	202	203	204	205
46. Ostale svinje	206	207	208	209	210
47. Brojleri	211	212	213	214	215
48. Kokoši nesilice	216	217	218	219	220
49. Ostala perad	221	222	223	224	225
50. Ostale životinje	-	227	-	229	-

Navode se sljedeće kategorije stoke:

22. Kopitari (svih dobnih klasa, ubrajaju se također trkaći i jahaći konji, magarci, mazge, mule, itd.).

23. Telad za tov (telad za tov koja se obično kolje u dobi od oko šest mjeseci)

24. Ostala telad do jedne godine starosti

25. Junad u dobi od jedne do dvije godine

26. Junice u dobi od jedne do dvije godine (osim krava koje su se već telile)

27. Junad od dvije i više godina

28. Rasplodne junice (ženska goveda stara dvije godine ili više koja se još nisu telila a namijenjena su rasplodu)

29. Junice za tov (ženska goveda stara dvije godine ili više koja se još nisu telila i koja nisu namijenjena rasplodu)

30. Mliječne krave (ženska goveda koje su se telila, uključujući i ona mlađa od dvije godine, a koja se drže uglavnom za proizvodnju mlijeka za ljudsku potrošnju ili preradu u mliječne proizvode)

31. Izlučene mliječne krave (mliječne krave nakon zadnje laktacije)

32. Ostale krave (uključujući krave mlađe od dvije godine, krave dojilje, radne krave, izlučene krave)

33. Pčele, naznačiti broj košnica s pčelama

34. Kunići, rasplodne ženke

38. Rasplodne koze

39. Ostale koze (osim rasplodnih koza)

40. Rasplodne ovce (ovce u dobi od jedne ili više godina namijenjene za rasplod)

41. Ostale ovce (svih dobi, osim ovaca za rasplod)

43. Prasad (do 20 kg žive vage)

44. Rasplodne krmače (teže od 50 kg žive vage, osim krmača za klanje koje se iskazuju u zaglavlju 46. »Ostale svinje«).

45. Svinje za tov (teže od 20 kg žive vage, osim rasplodnih krmača i nerasta koje se iskazuju u zaglavlju 46. »Ostale svinje«).

46. Ostale svinje (teže od 20 kg ili više žive vage, osim rasplodnih krmača koje se iskazuju u zaglavljima 44. »Rasplodne krmače« i 45. »Svinje za tov«).

47. Brojleri (osim nesilica, kokoši za klanje i malih pilića)

48. Kokoši nesilice (uključujući mlade kokoši, kokoši nesilice i kokoši za klanje, osim malih pilića)

49. Ostala perad (patke, purani, guske, biserke i nojevi, uključujući rasplodne ženke; osim malih pilića)

50. Ostale životinje (mali pilići, kunići osim rasplodnih ženki, krupna divljač, bivoli i ribe, poniji i druge životinje koje se koriste u seoskom turizmu)

OPIS STUPACA U TABLICI D

Početno stanje (stupci 1. i 2.)

Broj (stupac 1.)

Broj stoke koja pripada gospodarstvu na početku računovodstvene godine, bez obzira je li ili nije na gospodarstvu u to vrijeme.

Vrijednost (stupac 2.)

Vrijednost stoke koja pripada gospodarstvu na početku računovodstvene godine, određena na osnovi trenutačnih nabavnih cijena.

Završno stanje (stupci 3. i 4.)

Broj (stupac 3.)

Broj stoke koja pripada gospodarstvu na kraju računovodstvene godine, bez obzira je li ili nije na gospodarstvu u to vrijeme.

Vrijednost (stupac 4.)

Vrijednost stoke koja pripada gospodarstvu na kraju računovodstvene godine, određena na osnovi trenutačnih nabavnih cijena.

Prosječan broj (stupac 5.)

Prosječan broj iskazuje se do jednog decimalnog mjesta, osim za perad i kuniće kada se iskazuju cijeli brojevi. Svaka jedinica odnosi se na postojanje jednog grla stoke na gospodarstvu tijekom jedne godine. Stoka se broji razmjerno dužini vremena koje je provela na gospodarstvu tijekom jedne godine.

Prosječan se broj određuje ili pomoću periodičnih inventura ili zapisivanjem dolazaka i odlazaka (prelazaka iz kategorije u kategoriju). Obuhvaća svu stoku na gospodarstvu, uključujući i onu u uslužnom tovu (stoka koja ne pripada gospodarstvu, koja se na njemu uzgaja ili tovi na takav način da to samo predstavlja uslugu koju pruža vlasnik, koji ne snosi nikakav financijski rizik koji je obično povezan s uzgojem ili tovom stoke) i stoka primljena ili dana na plaćeno uzgajanje, za dio godine koliko je bila na gospodarstvu.

E. KUPNJA I PRODAJA STOKE

Broj zaglavlja i	Kupnja	Prodaja	Vlastita potrošnja i plaćanje u
opis	stoke	stoke	proizvodima
	(1)	(2)	(3)
51. Kopitari	231	232	233
52. Goveda	234	235	236
54. Ovce	240	241	242

55. Koze	243	244	245
56. Svinje	246	247	248
57. Perad	249	250	251
58. Ostale životinje	252	253	254

Navode se sljedeće kategorije stoke:

51. Kopitari

52. Goveda (uključujući kupoprodaju bivola)

54. Ovce

55. Koze

56. Svinje

57. Perad (uključujući iznos plaćen za jaja za nasad i kupoprodaju malih pilića)

58. Ostale životinje (uključujući kuniće i košnice s pčelama)

OPIS STUPACA U TABLICI E

Kupnja stoke (stupac 1.)

Ukupne kupnje stoke tijekom računovodstvene godine (uključujući troškove nabave). Pripadajuće potpore i subvencije ne odbijaju se od ukupnoga iznosa tih kupnji, ali se iskazuju u zaglavlju 116. »Potpore i subvencije za kupnju stoke«.

Prodaja stoke (stupac 2.)

Ukupne prodaje stoke tijekom računovodstvene godine. Pripadajuće potpore i subvencije nisu uključene u ukupan iznos prodaja, već se iskazuju u zaglavlju 112. »Potpore i subvencije, osim onih za troškove i kupnju stoke«.

Ukoliko su poznati troškovi plasiranja (ako postoje), ovi se troškovi ne odbijaju od ukupnoga iznosa prodaja, ali se iskazuju u zaglavlju 71. »Ostali troškovi stočarske proizvodnje«.

Vlastita potrošnja i plaćanje u proizvodima (stupac 3.)

Vrijednost stoke koju potroši domaćinstvo na poljoprivrednom gospodarstvu ili se koristi za plaćanje u proizvodima tijekom računovodstvene godine, procjenjuje se na osnovi vrijednosti proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu.

F. TROŠKOVI

Broj zaglavlja i opis	Serijski broj
Troškovi rada i mehanizacije	
59. Osobni dohoci i doprinosi za plaćenu radnu snagu	259
60. Ugovorni rad i najam mehanizacije	260
61. Tekuće održavanje mehanizacije i opreme	261
62. Pogonska goriva i maziva	262
63. Troškovi automobila	263
Specifični troškovi stočarske proizvodnje	
<i>Kupljena stočna hrana:</i>	
64. Koncentrirana krma za kopitare, goveda, ovce, koze	264
65. Voluminozna krma za kopitare, goveda, ovce, koze	265
66. Hrana za svinje	266
67. Hrana za perad i ostale male životinje	267
<i>Stočna hrana proizvedena i utrošena na poljoprivrednom gospodarstvu za:</i>	
68. Kopitare, goveda, ovce, koze)	268
69. Svinje	269
70. Perad i ostale male životinje	270
71. Ostali troškovi stočarske proizvodnje	271
Specifični troškovi biljne proizvodnje	
72. Kupljeno sjeme i sadni materijal	272
73. Sjeme i sadni materijal proizvedeni i utrošeni na poljoprivrednom gospodarstvu	273
74. Gnojiva i poboljšivači tla	274
75. Zaštita i njega usjeva	275
76. Ostali troškovi biljne proizvodnje	276
77. Troškovi korištenja šumskih resursa	277
Režijski troškovi na poljoprivrednom gospodarstvu	
78. Tekuće održavanje i poboljšanje zemljišta i zgrada	278
79. Električna energija	279
80. Goriva za grijanje	280
81. Vodoopskrba	281
82. Osiguranje	282
83. Porezi i ostale naknade	283
84. Ostali režijski troškovi	284
Troškovi zemljišta	
85. Plaćeni najam	285
86. od toga: najam plaćen za zemljište	286
87. Premije osiguranja za objekte	287
88. Porezi i druga davanja na zemljište i objekte	288
Plaćene kamate	
89. Plaćene kamate i finansijski troškovi, ukupno:	289
90. Plaćene kamate i finansijski troškovi za kredite za zemljište i zgrade	290
91. Od toga: za kupnju zemljišta	291
92. Plaćene kamate i finansijski troškovi za kredite za obrtni kapital	292
93. Ukupni troškovi	293

Troškovi rada i mehanizacije

Troškovi poljoprivrednog gospodarstva (u gotovini i naravi) odnose se na »potrošnju« proizvodnih resursa (uključujući i potrošeno na gospodarstvu), koja odgovara onim sredstvima koja su tijekom računovodstvene godine uložena ili »potrošena«. Kad se određeni troškovi dijelom odnose na potrošnju domaćinstva, a dijelom na troškove poljoprivrednog gospodarstva (npr. struja, voda, gorivo za grijanje i pogonsko gorivo, itd.), bilježi se samo udio troškova poljoprivrednih aktivnosti. Također se uključuju i troškovi korištenja privatnih automobila koji su dijelom korišteni za potrebe poljoprivrednog gospodarstva.

Kod izračunavanja troškova koji se odnose na izdatke za proizvodnju u računovodstvenoj godini, potrebno je kupnje i potrošnju na gospodarstvu tijekom godine prilagoditi promjenama vrijednosti (uključujući i promjene u uzgoju kultura). Za svaku stavku potrebno je zasebno iskazati ukupno plaćene troškove i vrijednost potrošnje na gospodarstvu.

Kad iskazani troškovi odgovaraju ukupnoj »potrošnji« ulaganja tijekom obračunske godine, ali ne odgovaraju proizvodnji tijekom te godine, potrebno je u zaglavlju 102. »Obrtna sredstva« unijeti promjene u zalihama sredstava (uključujući unaprijed plaćene troškove za još rastuće kulture).

Troškovi koji se odnose na »potrošnju« dugotrajne imovine iskazuju se kao amortizacija u zaglavljima 95. do 103., stoga se troškovi nabave dugotrajne imovine ne prikazuju kao troškovi gospodarstva.

Izdaci za pojedine stavke troškova koji su nadoknađeni za vrijeme računovodstvene godine ili kasnije (npr. popravci traktora kao posljedica nezgode, koji su pokriveni policom osiguranja ili osiguranjem od odgovornosti treće osobe) ne unose se kao troškovi poljoprivrednog gospodarstva, te se računi za iste ne uključuju u knjigovodstvene evidencije poljoprivrednog gospodarstva.

Prihode od preprodaje kupljenog repromaterijala potrebno je oduzeti od odgovarajućih troškova.

Potpore i subvencije koje se odnose na troškove ne oduzimaju se od odgovarajućih stavki troškova, već se unose u zaglavlje 114. »Potpore i subvencije za troškove«. Investicijske potpore i subvencije iskazuju se u zaglavljima 94. do 103.

Troškovi također sadrže i sve izdatke za kupovine u vezi s pojedinačnim stavkama troškova.

Troškovi se klasificiraju kako slijedi:

59. Osobni dohoci i doprinosi za plaćenu radnu snagu

Ovo zaglavlje uključuje:

– plaće i nadnice stvarno isplaćene u gotovini radnicima (rad plaćen po normi ili po satu), uz odbitak svih socijalnih naknada isplaćenih nositelju kao poslodavcu za naknadu isplate plaće koja ne odgovara stvarno obavljenom radu (npr: odsustvo s posla zbog nezgode, stručnog usavršavanja, itd.),

- plaće i nadnice u naravi (npr. stan, hrana, smještaj, itd.),
- razne premije, pokloni, otpremnine, udio u dobiti,
- ostale troškove u vezi s radnom snagom (troškovi zapošljavanja),
- plaćene doprinose koje je poslodavac dužan platiti i one koje on plaća u ime i umjesto zaposlenika,
- osiguranje od nezgode na radnom mjestu.

Doprinosi i socijalna davanja za osiguranje nositelja kao i za neplaćenu radnu snagu ne smatraju se troškovima poljoprivrednog gospodarstva.

Iznosi koje primaju neplaćeni radnici (koji su po definiciji niži od normalne plaće – opisano kod definicije neplaćene radne snage) se ne evidentiraju..

Naknade (u gotovini ili u proizvodima) isplaćene umirovljenim plaćenim radnicima koji više ne rade na gospodarstvu ne unose se u ovom zaglavlju već u zaglavlju 84. »Ostali režijski troškovi poljoprivrednog gospodarstva«.

60. Ugovorni rad i najam mehanizacije

Ovo zaglavlje uključuje:

- ukupne izdatke za rad na poljoprivrednom gospodarstvu koji obavljaju unajmljeni radnici, koji uključuju izdatke za uporabu opreme (uključujući gorivo) i cijenu rada. Ako su izdaci za materijal koji se koristi, osim goriva, (npr. sredstva za zaštitu bilja, gnojiva i sjemeni) već uključeni u ugovornu cijenu, izdaci za te materijale moraju se isključiti. Taj se iznos (po potrebi može biti procijenjen) unosi pod odgovarajućim zaglavljem (npr. sredstva za zaštitu bilja u zaglavlju 75. »Sredstva za zaštitu bilja«),
- troškovi najma mehanizacije. Troškovi goriva vezano uz korištenje unajmljene mehanizacije iskazuju se u zaglavlju 62. »Pogonska goriva i maziva«,
- troškovi leasing-a mehanizacije. Troškovi za gorivo i održavanje strojeva u leasing-u iskazuju se u odgovarajućim zaglavljima 61. »Tekuće održavanje mehanizacije i opreme« i 62. »Pogonska goriva i maziva«.

61. Tekuće održavanje mehanizacije i opreme

Troškovi održavanja mehanizacije i opreme te manjih popravaka koji ne utječu na tržišnu vrijednost uređaja (plaćanje mehaničara, troškovi zamjenskih dijelova, itd.).

Ovi troškovi uključuju kupovinu sitne opreme, troškove sedlarske robe i potkivanja, kupnju guma, intenzivnih kljajališta, zaštitne odjeće za rad u nezdravim uvjetima, sredstava za čišćenje opreme općenito, kao i udio troškova privatnih automobila ovisno o njihovoj uporabi za potrebe poljoprivrednog gospodarstva (iskazano također u zaglavlju 63. »Troškovi automobila«). Sredstva za čišćenje opreme u vezi s uzgojem stoke (npr. strojevi za mužnju) unose se u zaglavlje 71. »Ostali troškovi stočarske proizvodnje«.

Veći popravci koji povećavaju vrijednost opreme, u usporedbi s njezinom vrijednošću prije popravaka, ne uključuju se u ovo zaglavlje (opisano također kod uputa o amortizaciji u tablici G).

62. Pogonska goriva i maziva

Ovdje se unose troškovi goriva i maziva za osobne automobile za potrebe poljoprivrednog gospodarstva (iskazani također u zaglavlju 63. »Troškovi automobila«).

Kada se naftne prerađevine koriste kao pogonska goriva i kao goriva za grijanje, ukupni se zbroj dijeli u dva zaglavlja:

62. »Pogonska goriva i maziva«,

80. »Goriva za grijanje«.

63. Troškovi automobila

Ako se udio poljoprivrednog gospodarstva u troškovima privatnih automobila izračunava paušalno (npr. fiksni iznos po km), takvi se troškovi iskazuju u ovom zaglavlju.

Specifični troškovi stočarske proizvodnje

Stočna hrana

Stočna hrana se dijeli na kupljenu hranu te na hranu koja je proizvedena i utrošena na poljoprivrednom gospodarstvu.

Kupljena stočna hrana uključuje kamenu sol za lizanje, mliječne proizvode (kupljene ili vraćene na gospodarstvo) i proizvode za konzerviranje i skladištenje stočne hrane, kao i troškove davanja stoke na ispašu, korištenje zajedničkih pašnjaka i livada za ispašu koji nisu uključeni u KPP, te najam površina s krmivom koje nisu uključene u KPP. Kupljena stelja i slama također se smatraju kupljenom stočnom hranom.

Stočna hrana kupljena za kopitare, goveda, ovce i koze dalje se dijeli na koncentriranu stočnu hranu i voluminoznu stočnu hranu (suha krmiva) (uključujući troškove korištenja javnog zemljišta za ispašu stoke koji nisu uključeni u KPP, kao i kupljenu stelju i slamu).

Zaglavljem »Koncentrirana stočna hrana« obuhvaćeni su posebno uljane pogače, miješana hrana za stoku, žitarice, suha trava, suha pulpa šećerne repe, riblje brašno, mlijeko i mliječni proizvodi, minerali i proizvodi za konzerviranje i skladištenje takve stočne hrane.

Troškovi unajmljenog ugovorenog rada za proizvodnju suhih krmiva, tj. silažu, unose se u zaglavlje 60. »Ugovorni rad i najam mehanizacije«.

Stočna hrana proizvedena i utrošena na poljoprivrednom gospodarstvu uključuje utržive proizvode poljoprivrednog gospodarstva koji se koriste kao stočna hrana (uključujući mlijeko i mliječne proizvode, ali ne računa se mlijeko koje posiše telad). Stelja i slama koje se proizvedu na gospodarstvu uključuju se samo ako su utrživi proizvod u dotičnom području i u toj godini.

Kupljena hrana za životinje:

64. Koncentrirana stočna hrana za kopitare, goveda, ovce, koze

65. Voluminozna stočna hrana (suha krmiva) za kopitare, goveda, ovce, koze

66. Kupljena hrana za svinje

67. Kupljena hrana za perad i ostale male životinje

Stočna hrana proizvedena i utrošena na poljoprivrednom gospodarstvu za:

68. Kopitare, goveda, ovce, koze

69. Svinje

70. Perad i ostale male životinje

71. Ostali troškovi stočarske proizvodnje

Svi troškovi koji se izravno odnose na proizvodnju stoke, a koji se ne iskazuju zasebno u ostalim troškovnim stupcima: troškovi za veterinaru, lijekovi, naknade za oplodnju pastuhom, umjetna oplodnja, kastracija, testiranja mlijeka, članarine i učlanjenje u stočne registre, sredstva za čišćenje opreme za stoku (npr. muzilice), ambalaža za stočne proizvode i sredstva za preradu stočnih proizvoda, troškovi skladištenja i priprema stočnih proizvoda poljoprivrednog gospodarstva za prodaju koja se obavlja izvan poljoprivrednog gospodarstva, troškovi marketinga stočnih proizvoda poljoprivrednog gospodarstva, povremena kupnja stočarskih proizvoda (npr. mlijeko) koji se prerađuju na poljoprivrednom gospodarstvu komplementarno proizvodnji gospodarstva, itd. Tu je obuhvaćeno i kratkoročno unajmljivanje objekata za smještaj životinja ili skladištenje proizvoda vezano uz proizvodnju.

Specifični troškovi biljne proizvodnje

72. Kupljeno sjeme i sadni materijal

Svo kupljeno sjeme i sadni materijal, uključujući gomolje, lukovice i gomoljike. Troškovi sadnica stabala i grmlja za novi nasad predstavljaju ulaganje i unose se ili u zaglavlje 96. »Trajni nasadi« ili u zaglavlje 100. »Šumsko zemljište«. Međutim, troškovi sadnica stabala i grmlja za manje zahvate ponovne sadnje smatraju se troškovima za obračunsku godinu i iskazuju se u ovom zaglavlju osim onih koji se odnose na šume povezane s poljoprivrednim gospodarstvom, a koje se unose u zaglavlje 77. »Troškovi korištenja šumskih resursa«.

Troškovi prerađivanja/pripreme sjemena (sortiranje, dezinfekcija) također su obuhvaćeni ovim zaglavljem.

73. Sjeme i sadni materijal proizveden i utrošen na gospodarstvu

Svo sjeme i sadni materijal (uključujući gomolje, lukovice cvijeća i gomoljike) proizvedeno i utrošeno na poljoprivrednom gospodarstvu.

74. Gnojiva i poboljšivači tla

Sva gnojiva i sredstva za poboljšanje tla (npr. vapno) uključujući kompost, treset i stajski gnoj (osim stajskog gnoja proizvedenog na gospodarstvu). Sredstva za gnojidbu i poboljšanje tla koja se koriste za šume koje su dio poljoprivrednoga gospodarstva unose se u zaglavlje 77. »Troškovi korištenja šumskih resursa«.

75. Zaštita i njega usjeva

Sva sredstva za zaštitu kultura i biljaka od štetočina i bolesti, grabežljivaca, nevremena, itd. (insekticidi, fungicidi, herbicidi, otrovni mamci, strašila za ptice, protugradne rakete, zaštita od mraza, itd.). Ukoliko zaštitu kultura provodi unajmljeni ugovaratelj i ukoliko nisu zasebno poznati troškovi utrošenih zaštitnih sredstava, ukupan iznos unosi se u zaglavlje 60. »Ugovorni rad i najam mehanizacije«. Zaštitna sredstva koja se koriste za šume koje su dio poljoprivrednoga gospodarstva unose se u zaglavlje 77. »Troškovi korištenja šumskih resursa«.

76. Ostali troškovi biljne proizvodnje

Svi troškovi koji su izravno povezani s proizvodnjom kultura, a koji se zasebno ne navode u drugim zaglavljima troškova: materijali za pakiranje i vezanje, špaga i užad, troškovi analize tla, troškovi suzbijanja korova, plastični pokrovi (npr. za uzgoj jagoda), sredstva za konzerviranje i preradu uroda, skladištenje i priprema uroda za prodaju koja se obavlja izvan poljoprivrednog gospodarstva, troškovi marketinga proizvoda od uroda s poljoprivrednog gospodarstva, iznosi plaćeni za kupovinu utrživih kultura na polju prije žetve, ili za zakup zemljišta u razdoblju kraćem od godinu dana za uzgoj utržive kulture, povremene kupovine proizvoda, kojima se nadopunjuje proizvodnja na gospodarstvu (npr. grožđa) i koji se prerađuju na gospodarstvu, itd. Obuhvaćen je i također kratkoročni najam objekata koje se koriste za utržive kulture.

77. Troškovi korištenja šumskih resursa

Gnojiva, zaštitna sredstva, razni posebni troškovi. Troškovi radne snage, ugovornog rada i mehanizacije nisu uključeni te se iskazuju u odgovarajućem zaglavlju troškova.

Režijski troškovi na poljoprivrednom gospodarstvu

78. Tekuće održavanje poboljšanja zemljišta i objekata

Održavanje (načinom dobrog gospodara) objekata i poboljšanja zemljišta uključujući staklenike, klijališta i potpornje. Kupovina građevinskog materijala za tekuće održavanje gospodarskih zgrada unosi se u ovo zaglavlje.

Kupovina građevinskog materijala za nova ulaganja treba se unijeti pod stupac »Ulaganja« u zaglavlje 94. »Poljoprivredno zemljište i gospodarske zgrade«, 97. »Poboljšanja zemljišta« i/ili 98. »Objekti«.

Troškovi većih popravaka na objektima kojima se povećava njihova vrijednost (investicijsko održavanje) ne iskazuju se u ovom zaglavlju, čak i kada troškove tog rada snosi zakupac

(plaćeni zakup iskazuje se u zaglavlju 85. »Plaćeni najam«). Ovi se troškovi iskazuju u zaglavlju 98. »Objekti«.

79. Električna energija

Potrošnja električne energije za sve potrebe poslovanja poljoprivrednog gospodarstva.

80. Goriva za grijanje

Ukupna potrošnja goriva za grijanje za potrebe poslovanja poljoprivrednog gospodarstva, uključujući i grijanje staklenika.

81. Vodoopskrba

Trošak vodovodnog priključka i potrošnja vode za sve potrebe poljoprivrednog gospodarstva, uključujući navodnjavanje. Troškovi korištenja opreme za vodu u vlasništvu poljoprivrednog gospodarstva unose se u odgovarajuća zaglavlja: amortizacija strojeva i opreme, tekuće održavanje strojeva i opreme, pogonska goriva, električna energija.

82. Osiguranje

Sve premije osiguranja koje pokrivaju rizike poljoprivrednog gospodarstva, poput odgovornosti treće osobe nositelja, od požara, poplave, osiguranja od ugibanja stoke i štete na kulturama, itd., osim premija osiguranja za ozljede na radu navedene u zaglavlju 59. Obuhvaća premije osiguranja za gospodarske zgrade samo ako već nisu unesene u zaglavlju 87. »Premije osiguranja za objekte«.

83. Porezi i ostale naknade za poljoprivredno gospodarstvo

Svi porezi i ostale naknade koja se odnose na poslovanje poljoprivrednog gospodarstva, uključujući i one određene vezano uz mjere zaštite okoliša, osim PDV-a i davanja određenih za zemljište, zgrade i radnu snagu. Izravni porezi (porezi na dohodak) vlasnika ne računaju se kao troškovi poljoprivrednog gospodarstva.

84. Ostali režijski troškovi gospodarstva

Svi ostali troškovi na poljoprivrednom gospodarstvu koji se ne spominju u prethodnim zaglavljima (naknade knjigovođa, tajničke usluge i uredski troškovi, telefonski računi, razni doprinosi i pretplate, itd.). Obuhvaćen je također i kratkoročni najam objekata, kako za stoku tako i za utržive kulture i/ili za opće svrhe.

Troškovi zemljišta

85. Plaćeni zakup

Plaćeni zakup (u gotovini ili naravi) za zemljište, objekte, kvote i druga prava gospodarstva. Ovim su zaglavljem obuhvaćeni i troškovi koje zakupac plaća u ime i umjesto vlasnika (npr. porez na zemljište i amortizacija u smislu većih popravaka čije troškove snosi zakupac), a koje zakupac ne može potraživati. Od gospodarskih i zakupljenih objekata unosi se samo onaj

dio povezan uz poslovanje gospodarstva. Troškovi leasing-a ili zakupa kvota koje nisu povezane sa zemljištem također se unose u tablicu L.

86. Od toga: najamnina plaćena za zemljište

87. Premije osiguranja za objekte

Premije osiguranja (od požara, poplave, itd.) za zgrade koje koristi nositelj, a koje u slučaju zakupa poljoprivrednog gospodarstva obično plaća vlasnik. Ako su sva osiguranja pokrivena jedinstvenom policom, procjenjuje se dio premija koji se odnosi na gospodarske objekte.

88. Porezi i druga davanja za zemljište i objekte

Porezi, prirezi i ostala davanja koja se plaćaju na vlasništvo poljoprivrednog i/ili šumskog zemljišta i objekata koje koristi nositelj ili su u napolici.

Plaćene kamate

89. Ukupno plaćene kamate i troškovi financiranja

Kamate i troškovi financiranja za posuđeni kapital (kredit ili leasing) pribavljen za potrebe poljoprivrednog gospodarstva. Ova je informacija obavezna.

Potpore kamatama se ne oduzimaju nego se unose u tablicu J u zaglavlje 114.

90. Plaćene kamate i troškovi financiranja (za kupovinu zemljišta i objekata)

91. Od toga: plaćene kamate i troškovi financiranja za kupnju zemljišta

92. Plaćene kamate i troškovi financiranja (za financiranje obrtnog kapitala)

93. Ukupni troškovi (suma zaglavlja 59. do 89.)

G. ZEMLJIŠTE I OBJEKTI, INVENTAR POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA I OBRTNA SREDSTVA

Broj zaglavlja i opis	Neiskorišten		Početno stanje	Investicije (uklj. potpore)		Prodaja	Amortizacija	Završno stanje
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
94. Poljoprivredno zemljište, objekti i prava, od toga:	294	295	296	297	298	299	300	301
	302	303	304	305	306	307	308	309
95. Poljoprivredno zemljište	310	311	312	313	314	315	316	317

96. Trajni nasadi	318	319	320	321	322	323	324	325
97. Poboljšanja zemljišta	326	327	328	329	330	331	332	333
	342	343	344	345	346	347	348	349
98. Objekti	350	351	352	353	354	355	356	357
100. Šumsko zemljište, uključujući neposječena stabla u šumi (drvena zaliha)	358	359	360	361	362	363	364	365
	366	367	368	369	370	371	372	373
101. Mehanizacija i oprema								
102. Obrtna sredstva								
103. Ukupno								

94. Poljoprivredno zemljište, objekti i prava (suma dolje navedenih zaglavlja 95. do 99.)

95. Poljoprivredno zemljište (u vlasništvu)

96. Trajni nasadi

Svi nasadi (osim šuma i šumskih kultura i plantaža te bez vrijednosti zemljišta) koje pripadaju nositelju, bez obzira na način korištenja zemljišta. Zaglavlje se mora ispuniti, a uneseni iznosi se otpisuju u stupcu 7. »Amortizacija«, na poziciji 316. Uzgoj mladih nasada (trajni nasadi koji još nisu u punoj proizvodnji) uključuje se u »Investicije« (stupac 4.). Također se unosi u tablicu K, u zaglavlje 159., »Završno stanje« (stupac 9.).

97. Poboljšanja tla

Poboljšanja površina (npr. ograde, drenažne instalacije, stacionarna oprema za navodnjavanje) koje pripadaju vlasniku, bez obzira na način korištenja zemlje. Uneseni iznosi se otpisuju u stupcu 7. »Amortizacija«, na poziciji 324.

98. Objekti

Objekti koji pripadaju vlasniku, bez obzira na način korištenja zemlje. Zaglavlje se mora ispuniti, a uneseni iznosi se otpisuju u stupcu 7. »Amortizacija«, na poziciji 332.

100. Šumsko zemljište, uključujući neposječena stabla u šumi (drvenu zalihu)

Šume i šumsko zemljište u vlasništvu uključene u poljoprivredno gospodarstvo, uključujući i pripadajuće troškove nabave.

101. Mehanizacija i oprema

Traktori, motokultivatori, kamioni, kombi vozila, automobili, krupna i sitna oprema, uključujući alatke nabavne vrijednosti veće od 2.000,00 kn.

102. Obrtna sredstva

Obrtna se sredstva sastoje od sljedećeg:

(a) zaliha: proizvoda gospodarstva i roba u skladištu;

(b) ostalih obrtnih sredstava;

– vrijednost nedovršene proizvodnje (ograničena na vrijednost umjetnih gnojiva, sredstava za poboljšanje tla, sjemena i sadnica korištenih za uzgoj kultura, osim sadnica za trajne nasade),

– vlasništvo poljoprivrednih udjela (udjeli u zadrugama ili drugim organizacijama čije usluge gospodarstvo koristi),

– potraživanja,

– iznosi koji će biti kratkoročno primljeni za prodaju proizvoda ili dugotrajne materijalne imovine ili pružanje usluga,

– unaprijed uplaćeni iznosi za robu i usluge,

– novčano stanje (u gotovini, na računu u banci, na žiro-računu) nužno za poslovanje gospodarstva.

Kamate dobivene po bankovnim računima unose se u zaglavlje 178. »Kamate na obrtna sredstva«.

Kada nije moguće odrediti točan iznos obrtnih sredstava, može se napraviti opća procjena. Ona se može sastojati od procjene prosječnog kapitala uloženog u proizvodni proces, uzimajući u obzir trajanje investicija. U tom su slučaju ukupni iznosi obrtnih sredstava jednaki u početnom i završnom stanju.

103. Ukupno (suma zaglavlja 94., 100., 101. i 102)

OPIS STUPACA U TABLICI G

Početno stanje (stupac 3.)

Početno stanje je vrijednost dobara na početku računovodstvene godine. Za gospodarstva koja su bila u FADN istraživanju prethodne godine, početno stanje je jednako završnom stanju iz prethodne godine. Za nova gospodarstva u FADN istraživanju, vrijednost početnog stanja se izračunava kako slijedi:

– za imovinu koja nije predmet amortizacije, vrijednost je jednaka zamjenskoj vrijednosti;

– za imovinu koja podliježe amortizaciji, vrijednost se određuje prema vremenu amortizacije koje još predstoji i na temelju zamjenske vrijednosti (uključujući već obavljene popravke).

Zamjenska vrijednost jednaka je nabavnoj cijeni slične nove dugotrajne imovine ili sredstava po tekućoj cijeni. Također se može procijeniti na temelju indeksa cijena (općeg ili posebnog) za dotična sredstva (mehanizaciju, objekte, itd.).

Zemljište se vrednuje na temelju cijena (neto nabavnih cijena) koje se primjenjuju u tom području za nezakupljena zemljišta iste kategorije i slične kakvoće prodana za poljoprivredne svrhe (obavljena vrednovanja pri prijenosu vlasništva među rodbinom ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti). Kada se troškovi privatnih automobila korištenih za potrebe poljoprivrednog gospodarstva dijele između zaglavlja 61. »Tekuće održavanje mehanizacije i opreme« i zaglavlja 62. »Pogonska goriva i maziva«, poslovni udio poljoprivrednog gospodarstva u vrijednosti automobila uključen je u mehanizaciju. Međutim, ako se trošak korištenja privatnih automobila za potrebe poljoprivrednog gospodarstva izračunava paušalno (iskazano u zaglavlju 63. »Troškovi automobila«), privatne se automobile ne uključuje u mehanizaciju.

Investicije (stupac 4.)

Ukupni izdatak za kupnje, veće popravke i za stvaranje dugotrajne materijalne imovine tijekom računovodstvene godine. Ako su potpore i subvencije ostvarene na osnovu tih ulaganja, iznos utrošen prije odbitka spomenutih potpora i subvencija unosi se u stupac 4.

Kupovina manjih strojeva i opreme, kao i sadnica stabala i grmlja za manje zahvate ponovne sadnje, popunjavanja i pošumljavanja ne pojavljuju se u ovim stupcima, ali ih se uključuje u troškove za računovodstvenu godinu (iskazano u zaglavlju 61. »Tekuće održavanje mehanizacije i opreme«, zaglavlju 72. »Kupljeno sjeme i sadni materijal« i zaglavlju 77. »Troškovi korištenja šumskih resursa«).

Ako je plaćanje izvršeno po zadužnim obveznicama s fiksnom kamatom, one se procjenjuju na osnovi njihove gotovinske vrijednosti.

Potpore investicijama (stupac 5.)

Potpore primljene tijekom računovodstvene godine. Mogu sadržavati i one isplaćene za investicije u prethodnoj računovodstvenoj godini.

Prodaje (stupac 6.)

Ukupna prodaja imovine tijekom godine.

Amortizacija (stupac 7.)

Amortizacija koja se iskazuje je stvaran iznos amortizacije tijekom računovodstvene godine. Utvrđuje se na temelju zamjenske vrijednosti (tj. zamjenska vrijednost na kraju računovodstvene godine pomnožena sa stopom amortizacije).

Amortizacija nasada

Izdaci za sadnice drveća i grmlja za novi nasad predstavljaju kapitalno ulaganje te podliježu amortizaciji. Predmetom amortizacije su jedino nasadi koji su imovina vlasnika (bez obzira na način korištenja zemljišta).

Amortizacija objekata, fiksne opreme i poboljšanja tla

Amortizacija objekata, fiksne opreme (uključujući staklenike i kljališta) i poboljšanja tla koja pripadaju vlasniku, bez obzira na način korištenja zemljišta.

Amortizacija mehanizacije i opreme

Mehanizacija i oprema koji su predmet amortizacije definiraju se kao sredstva čija je vrijednost kao novih veća od 2.000,00 kn. Amortizacija sitne opreme niže vrijednosti ne izračunava se; kupnja takve opreme smatra se izravnim troškovima u obračunskoj godini (zaglavlje 61. »Tekuće održavanje mehanizacije i opreme«).

Veći popravci koji stvarno uvećavaju vrijednost mehanizacije i opreme u usporedbi s njihovom vrijednošću prije popravka također se uključuju u ovaj stupac, ili kao sastavni dio amortizacije strojeva i opreme, koja će, prema potrebi, biti prilagođena kako bi se u obzir uzeo produženi vijek (zbog popravaka) navedenog predmeta, ili podjelom troška većih popravaka na nekoliko uzastopnih godina.

Iznos godišnje amortizacije izračunava se metodom linearnog ili degresivnog salda.

Stopu amortizacije određuju različiti čimbenici koji uglavnom ovise o određenim uvjetima u regiji i uvjetima dotične proizvodnje (stupanj korištenja svake godine), ali i o tehničkom napretku.

S obzirom na razlike nastale u amortizaciji od regije do regije, pa čak i od gospodarstva do gospodarstva, knjigovodstveni uredi mogu odabrati stope za svaki komad mehanizacije ili opreme shodno regiji ili gospodarstvu, a cilj je što je više moguće približiti se stvarnom smanjenju vrijednosti strojeva.

Završno stanje (stupac 8.)

Završno stanje je vrijednost dugotrajne imovine na kraju računovodstvene godine. Izračunava se na temelju zamjenske vrijednosti u tom trenutku i vremenu amortizacije koje još predstoji.

H. DUGOVANJA

Broj zaglavlja i opis	Početno stanje				Završno stanje			
	Ukupno	Od čega za			Ukupno	Od čega za		
		zemljište i objekte		Ostala imovina		zemljište i objekte		Ostala imovina
		Ukupno	od čega zemljište			Ukupno	od čega zemljište	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
104. Dugoročni kredit	374	375	376	377	378	379	380	381
	382	383	384	385	386	387	388	389
105.	390	391	392	393	394	395	396	397

Kratkoročni krediti								
106. Ukupno								

Iskazani iznosi odnose se samo na još nepodmirene iznose, tj. ugovorene kredite umanjene za već uplaćene rate. Krediti u obliku zadužnih obveznica s fiksnom kamatom procjenjuju se po njihovoj novčanoj gotovinskoj vrijednosti. Podaci se moraju unijeti barem za pozicije 374., 378., 382., 386., 390. i 394.

Krediti se iskazuju prema trajanju, tj.:

104. Dugoročni krediti (od jedne godine i duže)

105. Kratkoročni krediti (kraći od jedne godine, dugovi i neplaćene rate)

106. Ukupno (suma zaglavlja 104. i 105)

Ako su podaci dostupni u knjigovodstvu poljoprivrednog gospodarstva, krediti se dalje dijele prema namjeni, tj.:

– krediti za zemljište i zgrade (stupci 2. i 6.),

– od toga: krediti za kupovinu zemljišta (stupci 3. i 7.), krediti za ostalu dugotrajnu imovinu (stupci 4. i 8.);

Zbroj ovih stavki daje iznose koji se iskazuju u stupcima 1. (ukupno početno stanje) (= stupci 2. + 4.) i 5. (ukupno završno stanje) (= stupci 6. + 8.).

I. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST (PDV)

Broj zaglavlja i opis		Serijski broj
107.	Sustav PDV-a	400
108.	PDV na prodaje	402
109.	PDV na kupnje	403
110.	PDV na ulaganja	404
111.	Povrat PDV-a od poreznih vlasti	405

107. Sustav PDV-a kojem podliježe gospodarstvo treba iskazati za svako gospodarstvo s odgovarajućim kodnim brojem kojeg dostavlja Europska komisija.

108. PDV na prodaje (naplaćen na prodaje proizvoda tijekom računovodstvene godine)

109. PDV na kupnje (naplaćen tijekom računovodstvene godine na tekuće kupnje dobara i usluga)

110. PDV na investicije (naplaćen tijekom računovodstvene godine na kupnju kapitalnih dobara)

111. Povrat PDV-a od poreznih vlasti (iznos povrata)

J. POTPORE I SUBVENCije

Broj zaglavlja i opis	Oznaka	Količina
112. Potpore i subvencije, osim za troškove i kupnju stoke	-	408
114. Potpore i subvencije za troškove	-	449
116. Potpore i subvencije za kupnju stoke	-	470
118. Ukupne potpore i subvencije	-	481
119. Razlika u odnosu na prethodne računovodstvene godine	-	483

Potpore (izravna plaćanja, mjere ruralnog razvoja, mjere posebne potpore poljoprivredi) i subvencije koji se unose u zaglavlja 112. do 118. su one koje su dobivene iz javnih nacionalnih i EU fondova, osim potpora i subvencija na investicije u zemljište, trajne nasade, mehanizaciju i opremu.

Uneseni podaci odnose se na izravna plaćanja uključuju:

- izravna plaćanja u biljnoj proizvodnji ili stočarskoj proizvodnji (dio se navodi detaljno u tablici M)
- prava na plaćanja (pravo na regionalno plaćanje, dodatno pravo na plaćanja i posebno pravo na plaćanje za poljoprivredna gospodarstva bez zemljišta)
- posebna proizvodno vezana potpora
- ostala izravna plaćanja

Sva unesena izravna plaćanja koja se odnose na proizvodnju, površine ili stoku, odnose se na računovodstvenu godinu koja prethodi istraživanju, neovisno jesu li isplaćena. Za mjere ruralnog razvoja unose se samo iznosi primljeni tijekom računovodstvene godine koja prethodi istraživanju.

112. Potpore i subvencije, osim onih za troškove i kupnju stoke

Iznos primljenih potpora i subvencija ili iznos za koji je odobreno pravo, za stoku, proizvode te ostala primljena ili očekivana plaćanja, uz izuzeće onih za troškove i kupnju stoke. Sve se stavke moraju odnositi na stoku, površine ili proizvode koji odgovaraju aktivnostima gospodarstva tijekom računovodstvene godine.

114. Potpore i subvencije za troškove (kodne oznake: 59. do 82., 84., 85., 87. i 89.)

116. Potpore i subvencije za kupnju stoke (kodne oznake: 51., 52. i 54. do 58.).

118. Ukupne potpore i subvencije (suma zaglavlja 112., 114. i 116.)

119. Razlike iz prethodnih računovodstvenih godina

K. PROIZVODNJA (osim stoke) (zaglavlja 120. do 375.)

Proizvod	Kod proizvoda	Podaci koji nedostaju	Površina	Proizvodnja	Početno stanje	Prodaja	Vlastita potrošnja i plaćanje u proiz.	Završno stanje	Potrošeno na gospodarstvu
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
488.	489	490	491	492	493	494	495	496	497
498.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Određena zaglavlja za proizvode dijele se u podzaglavlja. U tim slučajevima podatke za stupce 4. do 10. potrebno je unijeti u podzaglavlja i glavnom zaglavlju. U tom slučaju zbroj podzaglavlja unosi se u glavno zaglavlje.

Odvojeno se unose isti usjevi koji se uzgajaju uz navodnjavanje i bez navodnjavanja.

Podatke za usjeve na oranici kupljene prije žetve potrebno je unijeti u odgovarajućem zaglavlju, uz izuzeće površine koju nije potrebno unijeti. Isto se odnosi na usjeve sa zemljišta povremeno zakupljenog na manje od godinu dana.

I. USJEVI

Žitarice

Žitarice namjenjene za silažu nisu obuhvaćene u dolje navedenom popisu proizvoda u zaglavlja 120. do 128., već se unose u zaglavlja 326. »Kukuruz za silažu« i 327. »Ostale žitarice za silažu«. Proso, tritikale, heljda i sirak (osim krmnoga sirka) obuhvaćeni su u zaglavlju 128. »Ostale žitarice«. Krmni sirak unosi se u zaglavlje 145. »Ostalo krmno bilje«.

Sjeme je obuhvaćeno u zaglavlja 120. do 128.

120. Obična pšenica i pir krupnik

121. Durum pšenica

122. Raž

123. Ječam

124. Zob

125. Ljetne mješavine žitarica

126. Kukuruz u zrnu (uključujući zeleni kukuruz u zrnu)

128. Ostale žitarice

Industrijsko bilje

129. Proteinski usjevi

Svi proteinski usjevi (mahunarke, grahorice, leguminoze) koji se uzgajaju zbog njihova sjemena, uključujući sjeme i mješavine suhih mahunarki sa žitaricama. Nisu obuhvaćene: mahunarke koje se ubiru zelene (npr. lucerna) koje se unose u zaglavlje 145. »Ostalo krmno bilje«, bjelančevinama bogate uljarice (npr. soja), koje se unose u zaglavlje 132. »Uljarice« i mahunarke koje se uzgajaju kao povrće, a unose se u zaglavlja 136., 137. odnosno 138.

Podzaglavlja zaglavlja 129. »Proteinski usjevi«

360. Stočni grašak, poljski grah i slatka lupina

361. Leća, slanutak i grahorice

330. Ostali proteinski usjevi

130. Krumpir (uključujući mladi i sjemenski krumpir)

131. Šećerna repa (osim sjemena)

132. Uljarice (uključujući sjeme)

Podzaglavlja zaglavlja 132. »Uljarice«:

331. Uljana repica

332. Suncokret

333. Soja

364. Lan, osim lana za vlakna (ako su podaci dostupni u knjigovodstvu gospodarstva)

334. Ostalo (uključujući lan, osim lana za vlakna, ako nije unesen u podzaglavlju 364., ricinus, šafranika, sezam, kikiriki, gorčica, mak i druge uljarice).

133. Hmelj (osim sjemena)

134. Duhan (osim sjemena)

135. Ostalo industrijsko bilje (pamuk ili šećerna trska, vlaknasti lan i konoplja, osim sjemena)

Podzaglavlja zaglavlja 135. »Ostale industrijske kulture«:

345. Ljekovito začinsko i aromatično bilje, uključujući čaj, kavu i cikoriju

373. Lan za vlakna (ako su podaci dostupni u knjigovodstvu gospodarstva)

374. Konoplja (ako su podaci dostupni u knjigovodstvu gospodarstva)

348. Ostalo industrijsko bilje. Obuhvaćeni su također lan za vlakna i konoplja, ako podaci nisu iskazani u zaglavljima 373. i 374.

Povrće, dinje, lubenice i jagode

136. Svježe povrće, dinje i jagode uzgojene na otvorenom: kulture uzgojene u plodoredn s ratarskim usjevima – uključujući kukuruz šećerac

137. Svježe povrće, dinje i jagode uzgojene u prodajnim vrtovima na otvorenom: kulture koje se uzgajaju s ostalim povrtnim kulturama u kratkom plodorednom sustavu s gotovo stalnom iskoristivosti tla te s nekoliko berbi godišnje, uključujući kukuruz šećerac.

138. Svježe povrće, dinje i jagode, u zaštićenom prostoru (uključujući kukuruz šećerac): kulture koje se uzgajaju u zaštićenom prostoru (staklenici, stalna kljajališta, dostupni/ prohodni plastični tuneli) tijekom cijele ili većeg dijela uzgojne sezone. Kulture koje se uzgajaju u nedostupnim (neprohodnim) plastičnim tunelima, pod staklenim zvonom ili pokretnim okvirima ne smatraju se kulturama uzgojenim u zaštićenom prostoru. U slučaju višekratnih staklenika računa se samo osnovna površina.

Podzaglavlja zaglavlja 136., 137. i 138. »Povrće, dinje, lubenice i jagode«:

Proizvodi se unose u podzaglavlja bez obzira na njihovo kasnije korištenje (potrošnja u svježem stanju, sušenje, prerada, konzerviranje, itd.).

335. Kupusnjače, cvjetača, brokula, itd.

336. Lisnato povrće (poriluk, špinat, salata, rikola itd.)

337. Rajčica

337. Kukuruz šećerac (ako su podaci dostupni u knjigovodstvu gospodarstva).

338. Plodasto povrće, osim rajčica (tikve i bućice, patlidani, krastavci, artičoke, slatke paprike, itd.). Također i kukuruz šećerac, ako podaci nisu iskazani u podzaglavlju 375.

339. Korjenasto, gomoljasto i lukovičasto povrće (osim krumpira)

340. Mahunarke (grašak, grah, itd., osim leće i slanutka)

341. Jagode, dinje i lubenice

139. Gljive: ukupna površina pod uzastopnim uzgojem (osnovna površina x broj potpunih berbi) iskazuje se u četvornim metrima. Ova se površina ne uključuje u ukupan zbroj (zaglavlje 183.).

Cvijeće i ukrasno bilje

140. Cvijeće i ukrasno bilje uzgojeno na otvorenom (osim rasadnika koji se unose u zaglavlje 157.) (osnovna površina).

141. Cvijeće i ukrasno bilje uzgojeno u zaštićenom prostoru (osnovna površina)

Sjeme i sadni materijal

142. Sjeme trava (trave i krmne leguminoze)

143. Ostalo sjeme (sjeme povrća, sjeme i sadnice na oranicama osim žitarica, suhih mahunarki, krumpira, uljarica i sjemena trave).

Krmno bilje i zemljište na ugaru

144. Krmno korijenje i kupusnjače (stočna repa, koraba, krmna mrkva i krmna bijela repa poluslatka mangold šećerna repa, drugo krmno korijenje i kupusnjače) (osim sjemena)

145. Ostalo krmno bilje

Svi zeleni godišnji ili višegodišnji krmni usjevi koji se uzgajaju u plodoredu i koriste isto tlo kraće od pet godina, osim trave.

Podzaglavlja zaglavlja 145. »Ostalo krmno bilje«:

326. Kukuruz za silažu

327. Ostale žitarice za silažu

328. Ostalo krmno bilje

146. Zemljište na ugaru: uključuje sve obradive površine u plodoredu, obrađene ili neobrađene, koje ne daju nikakav urod tijekom računovodstvene godine. Obuhvaćene su i obradive površine održavane načelom dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta, ako na tim površinama nije planirana proizvodnja u proizvodnoj godini.

Podzaglavlja zaglavlja 146. »Zemljište na ugaru«:

315. Zemljište na ugaru izvan sustava potpora

316. Zemljište na ugaru unutar sustava potpora

147. Djetelinsko travne smjese: smjesa zasijana na oranici i ostavljena na kraće od pet godina kao zeleni krmni usjev (uključujući površine koje se koriste kao livade manje od godinu dana). Ukupan prihod od prodaje sijena i/ili trave s takve površine iskazuje se u ovom zaglavlju.

148. Ostali ratarski usjevi koji nisu uključeni u zaglavlja 120. do 147. ili njihova podzaglavlja.

149. Površine dane u zakup, spremne za sjetvu, uključujući i površinu koja se prepušta zaposlenicima kao plaćanje u proizvodima.

150. Livade i trajni pašnjaci: iskorišteno poljoprivredno zemljište, neobrađeno u sustavu plodoreda, ali trajno namijenjeno (na pet godina i duže) za proizvodnju zelene krme, sijane ili divlje, obično pognojeno i obrađivano. Ukupan prihod od prodaje sijena i/ili trave s takve površine iskazuje se u ovom zaglavlju.

151. Trajni nekultivirani pašnjaci: ekstenzivni pašnjaci uključujući šikare, obično se ne gnoje i ne obrađuju.

Trajni nasadi

152. Nasadi voćnjaka i bobičastog voća

Također je uključeno tropsko i suptropsko voće; ali ne i trajni nasadi u zaštićenom prostoru koji se unose u zaglavlje 156.

Podzaglavlja zaglavlja 152. »Nasadi voćnjaka i bobičastog voća«:

Proizvodi se unose u ova podzaglavlja bez obzira na njihovo kasnije korištenje (potrošnja u svježem stanju, sušenje, prerada, konzerviranje, itd.).

349. Jezgričasto voće: jabuke, kruške, itd. osim grožđica (podzaglavlje 291.) i stolnog grožđa (podzaglavlje 285.).

350. Koštičavo voće: šljive, breskve, marelice, trešnje, itd., osim stolnih maslina (podzaglavlje 281.).

351. Lupinasto voće: orasi, lješnjaci, bademi, kesteni, itd.

352. Bobičasto voće: crveni i bijeli ribiz, maline, smokve, itd. (osim dinja, lubenica i jagoda: zaglavlja 136., 137. odnosno 138.).

353. Tropsko i suptropsko voće: avokado, mango, papaja, itd.

153. Nasadi agruma

Podzaglavlja zaglavlja 153. »Nasadi agruma«:

354. Naranče

355. Mandarine, klementine i slično voće

356. Limun

357. Ostali agrumi

154. Maslinici

Podzaglavlja zaglavlja 154. »Maslinici«:

281. Stolne masline

282. Masline za proizvodnju ulja (prodane kao neprerađene)

283. Maslinovo ulje

284. Nusproizvodi maslina

155. Vinogradi

Podzaglavlja zaglavlja 155. »Vinogradi«:

285. Stolno grožđe

288. Različiti vinogradarski proizvodi: groždani mošt, sok, vinjak, ocat i drugi proizvodi koji se proizvode na gospodarstvu

291. Groždice

292. Grožđe za kvalitetna vina sa oznakom zaštićenog zemljopisnog podrijetla

293. Grožđe za ostala vina

294. Kvalitetno vino sa oznakom zaštićenog zemljopisnog podrijetla

295. Ostala vina

304. Nusproizvodi vinove loze (lišće, pergole)

156. Trajni nasadi u zaštićenom prostoru

157. Rasadnici: uključujući rasadnike vinove loze; osim rasadnika šumskog drveća

158. Ostali trajni nasadi (vrba, topola, rogoz, božićna drvca, itd.)

159. Prirast mladih nasada procijenjen na bazi ulaznih troškova (u obzir se uzimaju samo nasadi koji još ne postižu punu proizvodnju). Iznos se također unosi u stupac 4. »Investicija« u zaglavlju 96. »Trajni nasadi«.

Ostali biljni proizvodi

160. Proizvodi prerađeni od kultura na gospodarstvu koje nisu zasebno navedene (voćne rakije; šljivovica, jabukovača, kruškovača ili drugo, osim od grožđa).

161. Nusproizvodi biljnih proizvoda (osim nusproizvoda iz vinograda i maslinika)

Podzaglavlja zaglavlja 161. »Nusproizvodi biljnih proizvoda«:

299. Slama

300. Glave šećerne repe

301. Ostali nusproizvodi

II. STOČARSKI PROIZVODI

162. Kravlje mlijeko

163. Proizvodi od kravljeg mlijeka

164. Ovčje mlijeko

165. Kozje mlijeko

166. Vuna

167. Proizvodi od ovčjeg mlijeka

168. Proizvodi od kozjeg mlijeka

169. Kokošja jaja (uključujući jaja za nasad)

170. Ostali stočarski proizvodi (prodani stajski gnoj, naknada za oplodnju pastuhom, ostala jaja osim kokošnjih, itd.)

313. Med i proizvodi pčelarstva: med, medovina i ostali proizvodi i nusproizvodi pčelarstva izraženo u kvintalima (=100 kg) ekvivalenata meda.

171. Uslužni tov

Iznos prihoda od uslužnog tova koji uglavnom odgovara plaćanju za pružene usluge, gdje vlasnik ne preuzima gospodarski rizik koji inače postoji u uzgoju i tovu tih životinja.

Podzaglavlja zaglavlja 171. »Uslužni tov«

307. Uslužni tov goveda

308. Uslužni tov ovaca i koza

309. Uslužni tov svinja

310. Uslužni tov peradi

311. Uslužni tov ostalih životinja

III. ŠUMARSTVO

173. Šumske površine

Područje pod šumom, šumskom kulturom ili plantažom (npr. topola), uključujući i rasadnike smještene u šumi. Drveće na osami, manje površine obrasle šumskom vegetacijom (šikare) i drvoređi ne uključuju se u šume, njihova je površina uključena u zemljište koje ih okružuje. Šume i šumsko zemljište uzimaju se u obzir ako njima upravlja nositelj, ako ih održava radna snaga s gospodarstva s opremom gospodarstva i/ili ako se proizvodi dobiveni od šuma koriste na poljoprivrednom gospodarstvu.

174. Prodaja posjećenih stabala (užita drvena zaliha): vrijednost prodaje stabala uključujući i potrošeno na gospodarstvu tijekom obračunske godine.

175. Prodaja neposjećenih stabala u šumi (na panju): vrijednost prodaje neposjećenih stabala u šumi tijekom obračunske godine

176. Ostali šumski proizvodi: vrijednost prodaje šumskih proizvoda, osim drvnih sortimenata (borova smola, gljive, itd.)

IV. OSTALI PROIZVODI

172. Primici od povremenog iznajmljivanja krmnih područja i uzimanja stoke na ispašu.

177. Ugovorni rad za druge, uključujući i iznajmljivanje mehanizacije

178. Kamate na obrtna sredstva na bankovnom računu nositelja potrebna za poslovanje gospodarstva. Ovo se zaglavlje ne popunjava ako su obrtna sredstva paušalno određena (tada se iskazuje u zaglavlju 102 »Obrtna sredstva«).

179. Prihodi od turizma, u određenim slučajevima kada se turizam s poljoprivrednom djelatnošću na gospodarstvu preklapa u tolikoj mjeri da ih je praktički nemoguće razlikovati. U to su uključeni prihodi od turističkih usluga (kampova, vikendica, objekata za jahanje, iznajmljivanje lovišta, ribolovilišta, itd.). Odgovarajući troškovi radne snage ne mogu se odvojiti i stoga su svi već uključeni u odgovarajućim zaglavljima.

180. Prihodi iz prethodne računovodstvene godine: primici tijekom godine koji se odnose na prethodne računovodstvene godine, a koji nisu uključeni u potraživanja tih računovodstvenih godina. Potpore, subvencije i naknade za štete od nepogoda unose se za tekuću računovodstvenu godinu u zaglavlja 112. do 118., a za prethodne računovodstvene godine pod redni broj 483.

181. Ostali proizvodi i primici: vrijednost najamnine za smještaj zaposlenika uključena u nadnice i plaćanja u proizvodima (procijenjena na osnovi pripadajućih troškova), stvaranje dugotrajne materijalne imovine (procijenjena vrijednost svih troškova proizvodnje dugotrajne

materijalne imovine koji se vode kao tekući troškovi poljoprivrednog gospodarstva, primljene kompenzacije koje se ne mogu pripisati određenim proizvodima niti odbiti od troškova, itd.

182. Ostale površine i njihova proizvodnja (npr. povrtnjak, zemljište na kojem su zgrade, ceste, obori, ribnjaci, itd.)

183. Ukupno: zbroj zaglavlja 120. do 182. i 313. do 314.

Međutim, suma površina ne obuhvaća površine koje se koriste za međusjeve i gljive. Stoga zbroj površina predstavlja ukupnu površinu gospodarstva.

OPIS STUPACA U TABLICI K

Proizvodi (stupac 1.)

Proizvodi se navode redom prema gore navedenim brojevima.

Kod proizvodnje (stupac 2.)

Sljedeće su vrste kultura i njihove odgovarajuće kodne oznake:

Kodna oznaka 0: Koristi se za stočarske proizvode, proizvode prerade, zalihe proizvoda i nusproizvode.

A. Usjevi uzgojeni na polju (uključujući svježe povrće, dinje i jagode koje se uzgajaju na otvorenom u plodoredu s ostalim usjevima.

Kodna oznaka 1.: Nenavodnjavani glavni usjev

Glavni usjevi obuhvaćaju:

- pojedinačne usjeve, tj. usjevi koji su jedini i koji se samo jednom uzgajaju na određenoj površini tijekom računovodstvene godine,
- mješovite usjeve, tj. usjevi zasijani, kultivirani i požnjeveni zajedno i čine mješavinu kao završni proizvod,
- usjeve koji se uzgajaju uzastopno tijekom računovodstvene godine na određenoj površini; kultura koja najdulje ostaje u tlu.

Kodna oznaka 2.: nenavodnjavani kombinirani usjev

Usjevi koji neko vrijeme zajedno rastu na istom tlu, a svaki uobičajeno donosi zaseban urod uz zasebnu žetvu tijekom računovodstvene godine. Ukupna površina dijeli se među tim kulturama razmjerno površini koja je stvarno korištena za svaku pojedinu kulturu.

Kodna oznaka 3.: Nenavodnjavani postrni usjev

Usjevi koji se uzgajaju jedan iza drugoga tijekom računovodstvene godine na određenoj površini, ali koji se ne smatraju glavnim usjevima.

Kodna oznaka 6.: Navodnjavani glavni ili kombinirani usjev

Kodna oznaka 7.: Navodnjavani postrni usjev

Smatra se da se usjev navodnjava ako se voda u pravilu dovodi umjetnim putem.

Ove se dvije vrste usjeva iskazuju ako su podaci dostupni u knjigovodstvu.

B. Uzgoj povrća i cvijeća u prodajnim vrtovima na otvorenom

Kodna oznaka 4.: Svježe povrće, dinje i jagode koje se uzgajaju u prodajnim vrtovima na otvorenom (iskazano u zaglavlju 137.) i uzgoj cvijeća i ukrasnog bilja na otvorenom (iskazano u zaglavlju 140.).

C. Uzgoj u zaštićenom prostoru

Kodna oznaka 5.: Svježe povrće, dinje i jagode u zaštićenom prostoru (iskazano u zaglavlju 138.), cvijeće i ukrasno bilje (jednogodišnje i trajno) u zaštićenom prostoru (iskazano u zaglavlju 141.), trajni nasadi u zaštićenom prostoru (iskazano u zaglavlju 156.). Prema potrebi također zaglavlja 139., 143., 285. i 157.

D. Energetski usjevi

Kodna oznaka 10.: Energetski usjevi

Podaci koji nedostaju (stupac 3.)

Kodna oznaka 0: Kod 0 se unosi ako nijedan podatak ne nedostaje.

Kodna oznaka 1.: Kod 1. se unosi kad površina pod usjevom nije navedena (iskazano u stupcu 4.), npr. u slučaju prodaje utrživih biljnih proizvoda kupljenih na polju prije žetve ili koji potječu sa površine povremeno zakupljene za razdoblje manje od jedne godine, te u slučaju proizvodnje dobivenom preradom kupljenih stočarskih ili biljnih proizvoda.

Kodna oznaka 2.: Kod 2. se unosi za ugovorene usjeve kad se zbog uvjeta prodaje ne može iskazati stvarna proizvodnja (stupac 5.).

Kodna oznaka 3.: Kod 3. se unosi kad se zbog uvjeta prodaje za usjeve koji nisu pod ugovorom ne može iskazati stvarna količina proizvodnje.

Kodna oznaka 4.: Kod 4. se unosi kad nedostaje stvarna količina proizvodnje i površina.

Kodna oznaka 5.: Kod 5 unosi se za mlade nasade koji nisu u rodu.

Kodna oznaka 6.: Kod 6 unosi se kad zbog propadanja usjeva uslijed loših vremenskih prilika žetva nije obavljena.

Površina (stupac 4.)

Površina se iskazuje u arima (100 ari = 1 hektar), osim u slučaju površine koja se koristi za uzgoj gljiva (zaglavlje 139.) koja se iskazuje u četvornim metrima. Ova druga površina ne uključuje se u ukupnu površinu (iskazano u zaglavlju 183.).

Iskazuje se površina za svaku kulturu, osim u slučaju nusproizvoda (zaglavlja 161., 284., 299. do 301. i 304.) i nekih proizvoda prerade (zaglavlja 160. i 288.). Proizvodi dobiveni preradom kupljenih kultura i proizvodi utrživih kultura kupljenih s polja prije žetve ili proizvodi koji potječu sa površina u zakupu kraćem od jedne godine iskazuju se bez naznake površine. Kodna oznaka 1. unosi se u stupac 3. (»Podaci koji nedostaju«).

Za podzaglavlja vezano uz svježe povrće, dinje i jagode (335. do 341.), cvijeće i ukrasno bilje (342. do 344.), koji se uzgajaju u prodajnim vrtovima na otvorenom ili u zaštićenom prostoru, navodi se stvarna površina korištena za uzgoj (obrađiva površina). Primjer: ako se rotkvice, pa potom poriluk uzgajaju za prodaju na tržnici na istoj površini od 1 ha vrta na otvorenom, osnovna površina koja se unosi u rubriku 137. jest 1 ha, a obrađiva površina je dva puta 1 ha, što se unosi u rubrike 339. odnosno 336. Ako ti podaci nisu dostupni u knjigovodstvu gospodarstva, kodna oznaka 1. unosi se u stupac 3. (podaci koji nedostaju)

Proizvodnja u računovodstvenoj godini (stupac 5.)

Unose se količine stočarskih proizvoda i usjeva proizvedeni tijekom računovodstvene godine (osim svih gubitaka na polju i na poljoprivrednom gospodarstvu). Ove se količine iskazuju za glavne proizvode gospodarstva (osim nusproizvoda).

Količine se iskazuju u kvintalima (100 kg) osim u slučaju jaja (zaglavlje 169.), koja se iskazuju u tisućama komada, te vina i proizvoda koji se odnose na vino (zaglavlja 288., 292. do 295.), što se iskazuje u hektolitrima. Količina za glavno zaglavlje 155. «Vinogradi», čak ako se odnosi na proizvode od vina, iskazuje se u kvintalima.

U slučaju mlijeka, iskazuje se količina mlijeka u tekućem stanju, bez obzira na oblik u kojem se prodaje, troši na poljoprivrednom gospodarstvu ili koristi za plaćanje u proizvodima ili potrebe poljoprivrednog gospodarstva (vrhnje, maslac, sir, itd.). Mlijeko koje posiše telad ne uključuje se u proizvodnju.

Kad se zbog uvjeta prodaje ne može utvrditi stvarna proizvodnja u kvintalima (iskazano kod prodaje kultura na polju prije žetve ili kultura pod ugovorom), kodna oznaka 2. unosi se u stupac 3. (podaci koji nedostaju) za kulturu pod ugovorom, a oznaka 3. za ostale slučajeve.

Početno stanje (stupac 6.)

Vrijednost proizvoda na zalihi (na skladištu) na početku računovodstvene godine, osim stoke. Proizvodi se procjenjuju po vrijednosti proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu na dan procjene.

Prodaja (stupac 7)

Ukupna vrijednost prodaja (bez obzira je li prihod primljen tijekom računovodstvene godine) proizvoda sa zaliha na početku računovodstvene godine i onih ubranih tijekom godine.

Sva kompenzacijska plaćanja (npr. isplate osiguranja za štetu od tuče) za vrijeme računovodstvene godine pribrajaju se ukupnom iznosu prodaje tih proizvoda uvijek kada se to može pripisati proizvodnji tih proizvoda. U suprotnom oni se unose u zaglavlje 181. »Drugi proizvodi i prihodi«.

Potpore i subvencije primljene za proizvode tijekom računovodstvene godine ne uključuju se u ukupan iznos prodaja već se iskazuju u zaglavlju 112. »Potpore i subvencije, osim za troškove i kupnju stoke«. Kada su troškovi marketinga, ako ih je bilo, poznati, oni se ne oduzimaju od ukupnog iznosa prodaja, već se iskazuju u zaglavlju 71. »Ostali troškovi stočarske proizvodnje« ili u zaglavlju 76. »Ostali troškovi biljne proizvodnje«.

Potrošeno na gospodarstvu i plaćeno u proizvodima (stupac 8.)

Vrijednost proizvoda koje potroši kućanstvo (uključujući proizvode s gospodarstva koji se koriste za pripremu hrane za izletnike) i/ili proizvodi koji se koriste za plaćanje dobara i usluga u proizvodima (uključujući i nagrade u proizvodima). Navedeni proizvodi vrednuju se po vrijednosti proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu.

Završno stanje (stupac 9.)

Vrijednost proizvoda na zalihi (skladištu) na kraju računovodstvene godine, osim stoke. Proizvodi se vrednuju po vrijednosti proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu na dan procjene.

Potrošeno na gospodarstvu (stupac 10.)

Vrijednost prodaja uskladištenih proizvoda na početku računovodstvene godine i/ili proizvedenih tijekom godine, koji se koriste kao proizvodna sredstva na gospodarstvu tijekom godine. To uključuje:

– stočnu hranu: tržišna vrijednost prodaja utrživih proizvoda gospodarstva (proizvodi koji se u pravilu stavljaju na tržište) i koji se tijekom godine koriste kao stočna hrana. Slama koja se na poljoprivrednom gospodarstvu koristi (kao krma i stelja) vrednuje se samo kad je utrživ proizvod u tom području u dotičnoj godini. Mlijeko koje telad posiše ne uključuje se u potrošeno na gospodarstvu. Ovi se proizvodi vrednuju na temelju proizvodne vrijednosti na poljoprivrednom gospodarstvu.

– sjeme: tržišna vrijednost proizvoda s poljoprivrednog gospodarstva koji se koriste kao sjeme za usjeve tijekom računovodstvene godine.

M. IZRAVNA PLAĆANJA

Proizvod ili kombinacija proizvoda			Broj jed. za plaćanja	Ukupna potpora	Referentni iznos				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
xxx	neiskorišteno					neiskorišteno			

600. Plaćanja za površine

680. Program jedinstvenih plaćanja

700. Izravna plaćanja u stočarstvu

Ukupan iznos izravnih plaćanja za goveda također se unosi u tablicu J, s kodnom oznakom 700.

770. Premija za mlijeko, uključujući dodatna i posebna plaćanja

Proizvod ili kombinacija proizvoda (stupac 1.)

Broj osnovnih jedinica za plaćanja (stupac 4.)

potrebno je iskazati površine u arima za koje proizvođač prima potporu. Za zaglavlje 700. unosi se broj grla stoke za koje se dobivaju plaćanja.

Ukupna potpora (stupac 5.)

Ukupan iznos primljenih potpora ili prava tijekom računovodstvene godine.

N. PODACI O KUPNJI I PRODAJI STOKE

Kategorija stoke			Broj kupljene stoke	Vrijednost kupnji	Broj prodane stoke	Vrijednost prodaja			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
xxx	neiskorišteno						neiskorišteno		

Kategorije stoke iskazuju se kodnim oznakama 22. do 50. koje odgovaraju zaglavljljima za istu kategoriju stoke korištenih u tablici D.

Međuzbrojevi kupnji i prodaja po kategorijama stoke (konji, goveda, ovce, koze, svinje, perad, ostale životinje) unose se u tablicu E.

Kategorija stoke (stupac 1.)

Odgovara zaglavljljima korištenim u tablici D.

Broj kupljene stoke (stupac 4.)

Iskazan po grlu/kljunu.

Kupnje stoke (stupac 5.)

Ukupan iznos kupnji stoke tijekom računovodstvene godine (uključujući kupovne cijene). Odgovarajuće potpore i subvencije ne odbijaju se od ukupnog iznosa tih kupovina, već se navode u zaglavlju 116. »Potpore i subvencije za kupnju stoke«.

Broj prodane stoke (stupac 6.)

Iskazan po grlu/kljunu.

Prodaje stoke (stupac 7.)

Ukupan iznos prodaja stoke tijekom računovodstvene godine. Odgovarajuće potpore i poticaji ne uključuju se u ukupne prodaje, već se iskazuju u zaglavlju 112. »Potpore i subvencije, osim za troškove i kupnju stoke«. Ako su poznate cijene marketinga, ako ih ima, one se ne odbijaju od ukupnoga iznosa prodaja, već se iskazuju u zaglavlju 71. »Ostali troškovi stočarske proizvodnje«.